

ENHEDSLISTEN PRÆSENTERER:

RØD+GRØN - OKTOBER - 2018 - N°105



TEMA:

ENDEN ER (NOK IKKE) NÆR!

PANDEMIER &
KLIMAKATASTROFER

KRIGE &
FLYGTNINGEKRISER

MULTIRESISTENTE
BAKTERIER

SOLSTORME
& ASTEROIDER

DET ER I DISSE ÅR IKKE SVÆRT AT FÅ ØJE PÅ MULIGE DYSTOPIER.
HELDIGVIS KAN VI GØRE MEGET FOR AT STYRE UDEN OM DEM.

INDHOLD

Måneden der gik	3
Danske Bank – "too big to jail"?	4
DR's spareplan	5
Kort nyt fra Folketinget	7
Ny bog om den blå regnemaskine	8
Enhedslistens klimaplan	9
Brexit splitter Irland	10
Grønland hungrer efter infrastruktur	11
Eksport hindrer kritik af Saudi-Arabien	12
Corbyn kan hjælpe Vestafrika	13
Fællesskabets folkeskole	26
Nyt fra SUF	27
Odder kæmper imod hjemsendelser	28
Nyt fra Hovedbestyrelsen	29
Debat og annoncer	30-31
Kulturstafetten	32



Tema: Enden er (nok ikke) nær! 14-23

Klimakatastrofer, krige, flygtningekriser, pandemier, multiresistente bakterier, solstorme og asteroider. Det er i disse år ikke svært at få øje på mulige dystopier. Heldigvis kan vi gøre meget for at styre uden om dem.



Det er tid til en omfattende bankreform 6

I finanssektoren er der brug for gennemgribende forandringer, som kan beskytte samfundet mod fremtidige kriser – og forbrugerne mod den grådighed, som præger branchen i dag. Enhedslisten har en plan.



Regionsaftaler er en blandet landhandel 24-25

Budgetterne for 2019 er på plads i de fem regioner – med eller uden Enhedslisten. Rød+Grøn tager en rundtur.

RØD+GRØN

Redaktør: Simon Halskov

Redaktion: Gunna Starck, Anne Overgaard, Sarah Glerup, Nina Ericsson, Jon Burgwald, Lars Hostrup, Lole Møller, Mikael Hertoft, Eva Hyllegaard, Frederik Kronborg og Maria Prudholm.

Art Director: Maria Prudholm

Layout: Tobias Frost

Kontakt: medlemsblad@enhedslisten.dk
ISSN: 1903-8496

Abonnementspris:
Uden medlemskab af Enhedslisten: 150 kr./år
Institutioner: 250 kr./år
Medlemmer modtager automatisk bladet.

Administration/abonnement: 33 93 33 24

Næste deadline: 6. november kl. 9.00

Debatindlæg: Send til: debat@enhedslisten.dk

Udgives af: Enhedslisten

Forsidefoto: Illustration Rød+Grøn, billeder unplash.com

Fotos, der er hentet på Flickr, må gengives under samme Copyright-licens, som de er udgivet under på Flickr.com.

Oplag: 8.500

Tryk: KLS Grafisk Hus

RETNING

Der er håb forude

Denne udgave af Rød+Grøn sætter fokus på en lang række mulige katastrofer – men også på, hvorfor der alligevel er grund til håb. En af de helt centrale kampe er at modarbejde klimaforandringer. Hvis ikke vi vinder den, er konsekvenserne enorme. Men hvis vi lykkes, har vi vist, at der rent faktisk findes ting, der er vigtigere end profit.

Siden 2012 har aktivister forsøgt at forhindre fældningen af urskoven Hambach nær Köln i Tyskland. Alligevel er mere og mere af skoven hvert år blevet fældet, så energiselskabet RWE kan udvide deres brunkulmine. Efterhånden er der ikke meget tilbage – klima og miljø ser endnu en gang ud til at tabe til profithensyn. Samtidig er der ikke meget, der tyder på, at vi får nedbragt udledningerne, så vi undgår store temperaturstigninger og deraf følgende klimakatastrofer.

Alligevel er der grund til håb. Aktivisterne i skoven var i begyndelsen meget få. I den seneste tid har tusindvis af mennesker fra hele Europa bakket op om bevægelsen. Samtidig er udfasning af brunkul blevet sat på dagsordenen, og

i skrivende stund er den tyske kuludfasningskomité ved at lægge sidste hånd på deres arbejde, der forhåbentlig sætter en snarlig dato for et totalt kulstop. Sideløbende med aktivismen i skoven har der været et massivt pres på selve kuludvindingen i form af Ende Gelände-aktionerne. Her er udvindingen fra minerne og transporten til kraftværkerne sat ud af drift i flere dage.

I år har Enhedslisten været med til aktioner i både Tjekkiet og Holland. Den europæiske klimabevægelse vokser hurtigt, og vi har allerede fået næsten 100 tilmeldinger til årets sidste store aktion – Ende Gelände i Tyskland.

Du kan stadig nå at komme med og støtte op om skovens bevarelse og sætte en stopper for brunkul. Her er der også rig mulighed for at møde andre klima- og miljøaktivister og blive klogere på hinandens kampe. Vi rejser om aftenen den 25. oktober fra København, Odense og Fredericia, og vi er hjemme igen sent om aftenen den 29. oktober. Læs mere på aktivisme.info.

» En af de helt centrale kampe er at modarbejde klimaforandringer. Hvis ikke vi vinder den, er konsekvenserne enorme. Men hvis vi lykkes, har vi vist, at der rent faktisk findes ting, der er vigtigere end profit.«

Rune Popp

Medlem af Enhedslistens forretningsudvalg





Foto: www.facebook.com/almenmodstand/

● MÅNEDENS BILLEDE

I slutningen af september gik demonstrationen "Almen Modstand" forbi Landsbyggefonden i København. Her dannede demonstranterne en menneskekæde omkring bygningen, som de låste fast med en stor hængelås.

● DEN GODE NYHED

Der er nu flertal for samtykkebaseret voldtægtslovgivning og dermed en langt bedre beskyttelse af kvinder. Til at begynde med var Enhedslisten det eneste parti, der bakkede op – nu vil selv regeringen være med.

● DEN DÅRLIGE NYHED

Det vil kræve hurtige, omfattende og hidtil usete ændringer i alle aspekter af samfundet, hvis den globale opvarmning skal begrænses til 1,5 grader i år 2100 – målt i forhold til før industrialiseringen. Sådan lyder den dystre melding i en ny rapport fra FN's Klimapanel, IPCC.

● CITATET

» Vi skal pinedød have en bindende klimalov med målsætninger, som rent faktisk følger anbefalingerne fra FN's klimapanel i stedet for bare at udskyde de svære beslutninger. Det vil sikre den grønne omstilling – også når det ikke er valgår.«

Pernille Skipper, politisk ordfører for Enhedslisten, som reaktion på regeringens slappe bud på en klimaplan.



Foto: Uffe Weng

DANSKE BANK: TOO BIG TO JAIL?

Danske Bank var advaret om kriminelle kunder i den estiske filial allerede i 2007. Kort efter modtog banken 60 milliarder kr. fra skatteyderne.

● Finans

Nicolai Bentsen, politisk rådgiver

"Går den, så går den". Sådan kan man opsummere Danske Banks lektie fra finanskrisen. For ti år siden var banken i store økonomiske vanskeligheder som følge af en kombination af risikable udlån, den internationale finanskrisen og bankens fejlslagne finanseventyr i Irland.

Sidste år kunne banken forgyldte sine aktionærer med over 19 mia. kroner i udbytter og tilbagekøbsprogrammer. Når banken har kunnet vende skuden, skyldes det bl.a., at alle Folketingets partier – på nær Enhedslisten – med bankpakkerne stillede risikovillig kapital til rådighed for konkurstruede banker under finanskrisen. Danske bank var den største modtager og endte med at få over 60 milliarder kroner i statslån og garantier.

I dag ved vi, at både Danske Banks direktion og bestyrelse allerede tilbage i 2007 blev adva-

ret af den russiske centralbank om, at kunder i bankens estiske filial var knyttet til rendyrket kriminalitet ("criminal activity in its pure form"). Danske Bank samarbejdede altså med regulære kriminelle samtidigt med, at banken modtog milliarder fra skatteyderne.

– Når jeg hører den slags, bliver jeg først og fremmest vred. Bagefter bliver jeg glad for, at Enhedslisten ikke var med til at åbne statskassen for Danske Bank, siger erhvervsordfører Pelle Dragsted.

Opgør med "too big to fail"

Danske Bank er ikke den eneste bank med en flosset moral. De lækkede papirer i den såkaldte "Panama Papers"-sag viser, at Nordea har været involveret i skatteunddragelse, og banken fik sidste år en bøde for dette i Luxembourg. Straffen kom i kølvandet på store hvidvaskbøder i Sverige og mistanke om medvirken til finansiering af terror.

– De sidste årtier er der kørt et liberalistisk eksperiment, hvor finanshusene har fået lov at vokse sig større og større. Danske Bank seksdoblede sin størrelse fra 1997 til 2008 og er nu halvanden gange større end hele Danmarks økonomi, forklarer Pelle Dragsted og uddyber:

– En konkurs i Danske Bank eller en af de andre store banker vil hive hele vores økonomi ned i recession. Kobler man det med mangel på moral, så bliver jeg nervøs.

Enhedslisten følger nøje med i, om der kan placeres et retligt ansvar oven på hvidvask-skandalen.

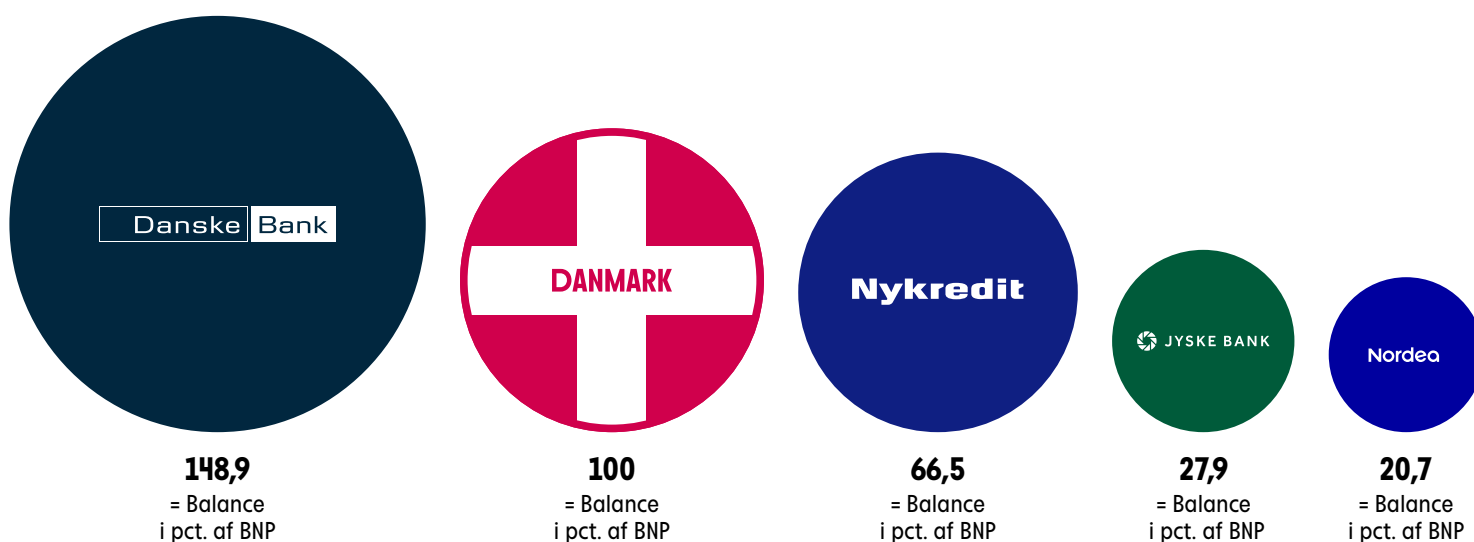
– Men vi bliver også nødt til at diskutere, hvordan vi kan lave nogle mere grundlæggende ændringer, så vi gør op med grådigheden og skaber en finanssektor uden too-big-to-fail-banker. Konkret bør de største banker splittes op i mindre enheder, slutter Pelle Dragsted.

» De sidste årtier er der kørt et liberalistisk eksperiment, hvor finanshusene har fået lov at vokse sig større og større. Danske Bank seksdoblede sin størrelse fra 1997 til 2008 og er nu halvanden gange større end hele Danmarks økonomi.«

Pelle Dragsted,

Enhedslistens erhvervsordfører

BANKERNES BALANCER IFT. DANMARKS BNP



Cirklernes størrelse angiver henholdsvis Danmarks BNP og bankernes balancer ift. Danmarks BNP.

Kilde: Systemisk vigtige finansielle institutter (SIFI), Finanstilsynet 2018.

DROP DANSKE BANK SOM KOMMUNAL BANK

Efter sagen om Nordeas rolle i Panama Papers fik Peter Mikkelsen, byrådsmedlem for Enhedslisten i Rødovre, skrevet ind i kommunens indkøbspolitik, at kommunen ikke vil have en bank, som medvirker til skatteunddragelse. Nu følger han op med krav om, at kommunen ikke samarbejder med banker, som bistår med hvidvask.

Enhedslisten har foreslået indførelse af Rødovre-modellen i Region Hovedstaden og Region Syd samt i Ishøj, København, Gentofte, Frederikssund, Køge, Næstved, Randers, Svendborg, Halsnæs, Herlev, Esbjerg, Hillerød, Brøndby, Ballerup og Odense.

DET FORESLÅR ENHEDSLISTEN

● Lad staten overtage banker, der laver grov eller gentagende hvidvask.

Finansiel Stabilitet har i september overtaget Københavns Andelskasse ud fra mistanke om hvidvask. Enhedslisten arbejder for at udvide denne praksis.

● Genindfør samfundsrepræsentanter i finansielle virksomheders bestyrelser.

Ordningen blev afskaffet af VKO-flertallet i 2002. Enhedslisten vil genindføre ordningen med ekstra muligheder til repræsentanten for at orientere myndighederne ved mistanke om ulovligheder.

● Flere ressourcer til finanstillsynet og bagmandspolitiet.

Særligt bagmandspolitiet skal tilføres ekstra medarbejdere, så de kan matche Danske Banks jurister, hvis bagmandspolitiet beslutter at rejse en retssag mod banken.

● Stop for svingdøren mellem finanssektoren og de offentlige tilsyn.

En karenperiode skal forhindre sager, som den hvor økonomichefen i Danske Bank Henrik Ramlau-Hansen gik direkte til et job som formand for Finanstillsynet.

TOO BIG TO FAIL

Mange kender udtrykket, at en bank er "too big to fail". Udtrykket dækker over, at nogle banker er blevet så store og vigtige for samfundsøkonomien, at staten ikke kan tillade, at bankerne går konkurs og derfor altid vil holde hånden under dem.

Hvad de færreste ved er, at vi i Danmark har en officiel udpegning af finansinstitutter, der er "too big to fail". Disse betegnes systemisk vigtige finansielle institutter (SIFI). Et finansinstitut udpeges som SIFI-institut, hvis det med Erhvervsministeriets ord er "så stort, at det kan have vidtrækkende negative konsekvenser for husholdninger, virksomheder og samfundsøkonomien generelt, hvis det kommer i problemer".

I dag er der seks finansinstitutter på SIFI-listen. SIFI-systemet blev indført efter et direktiv fra EU. Det skete med Bankpakke 6, som alle Folkeetingets partier stod bag – undtagen Enhedslisten.



SPAREPLAN VIL FORRINGE DR MARKANT

DR har præsenteret deres spareplan for de 20 procents nedskæringer, som regeringen og Dansk Folkeparti gennemtvang tidligere på året. Planen vil uundgåeligt betyde mindre dansk kvalitetsindhold, mener Enhedslisten.

● Kultur

Simon Halskov, Rød+Grøn

Man kan ikke skære en femtedel af vores fælles public service-institution, uden at det går hårdt ud over danskproducerede og dansksprogede udsendelser, mener Enhedslistens medieordfører Søren Søndergaard.

– Og så kommer besparelserne uundgåeligt til at svække os i kampen mod fake news, "troldefabrikker" og konkurrencen med udenlandske mediegiganter, forudser han.

Besparelserne rammer os alle

Søren Søndergaard undrer sig over, at Dansk Folkeparti tilsyneladende er tilfredse med, at dansk indhold bliver svækket i konkurrencen med bl.a. Netflix og HBO.

– De multinationale medievirksomheder er fuldstændig ligeglade med kvaliteten og mangfoldigheden i det danske medieudbud. De interesserer sig for at tjene mest muligt på danskernes medieforbrug, påpeger han.

DR's nedskæringer kommer til at ramme så bredt, at hele familien Danmark kommer til at mærke det.

– Langt de fleste indholdsområder bliver beskåret så kraftigt, at man vil blive ramt, uanset om man bruger traditionelt TV, radio eller net, og om man er musikelsker, sportsnør eller nyhedsafhængig, konstaterer Søren Søndergaard.

TI ÅR EFTER FINANSKRISEN: DET ER TID TIL EN OMFATTENDE BANKREFORM

I finanssektoren er der brug for gennemgribende forandringer, som kan beskytte samfundet mod fremtidige kriser – og beskytte forbrugerne mod den grådighed, som præger branchen i dag. Enhedslisten fremlægger snart et omfattende udspil til reformer af finanssektoren.

● Finans

Pelle Dragsted, erhvervsordfører

I dette efterår er det ti år siden, finansgiganten Lehman Brothers krakkede. Det blev gnisten, der satte brand i en finanssektor, som efter årtiers risikooopbygning var brandfarlig som en tørkeramt svensk fyrreskov. Krakket satte gang i en verdensomspændende økonomisk krise, som vi stadig lever med konsekvenserne af. Millioner af mennesker verden over mistede deres arbejde. Hundredtusinder blev boligløse. Gælden steg, og der blev skåret hårdt ned på pensioner, lønninger og velfærd.

Danmark blev ramt hårdt

De store danske banker og finanshuse havde i den grad taget del i den globale, risikofyldte fi-

nansfest. Og et overophedet og oppustet boligmarked bidrog til at gøre krisen betydeligt dybere end i vores nærmeste nabolande. 200.000 job blev tabt, og vi gik glip af milliarder og atter milliarder i velstand. Som i mange andre lande måtte staten træde til og redde bankerne fra kollaps med enorme bankpakker betalt af skatteyderne. Pakker, vi stadig betaler af på.

Efter en så omfattende krise kunne man forvente, at der var blevet lavet gennemgribende reformer i finanssektoren. Men det er desværre langt fra tilfældet. Jo, kapitalkravene er da blevet strammet en smule. Og finanstilsynets overvågning skærpet.

Men Initiativerne er helt utilstrækkelige og tager slet ikke fat om det grundlæggende problem: at vi har finanshuse, der er så store, at de ikke kan krakke, uden at det vil have uoversku-

Millioner af mennesker verden over mistede deres arbejde. Hundredtusinder blev boligløse. Gælden steg, og der blev skåret hårdt ned på pensioner, lønninger og velfærd.

elige konsekvenser for vores samfund og økonomi. Danmark er et af de lande i Europa, der er mest eksponeret over for finanssektoren. Alene Danske Banks samlede forretningsomfang svarer til næsten 150 procent af det danske bruttonationalprodukt!

Man har fra samfundets side valgt at acceptere eksistensen af disse finansgiganter og givet dem betegnelsen systemisk vigtige finansielle institutter (SIFI). En direkte anerkendelse af, at de er "too big to fail", og at staten står parat til at redde dem. En sådan statsgaranti er dybt problematisk, fordi den nærmest opfordrer bankerne til risikobetonet adfærd. For hvis det går galt, kommer far og rydder op.

Den er gal igen

Finanstilsynet advarede i starten af september om, at en række store banker har "lagt sig i samme spor som sidst", og udtrykte bekymring for en "overdreven udlånsvækst".

Man kunne måske have forventet, at bankerne efter at være blevet reddet af skatteyderne ville udvise en smule taknemmelighed over for befolkningen. I stedet har vi set, hvordan bankerne og realkreditinstitutterne igen og igen har øget deres gebyrer og bidragssatser.

Endelig har vi i den seneste tid været vidne til, at Danske Bank er involveret i noget, der



Klimaplan fremlagt med pokerfjæs

Regeringens nye klimaudspil er håbløst uambitiøst, bl.a. ved at lade landbruget svine videre. Det mener politisk ordfører Pernille Skipper.

– Det kræver et vildt pokeransigt at fremlægge så dårlig en plan – og særligt dagen efter FN's klimapanel nærmest panisk har kaldt til handling, siger hun og uddyber:

– Vi skal pinedød have en bindende klimalov med målsætninger, som rent faktisk følger anbefalingerne fra FN's klimapanel i stedet for bare at udskyde de svære beslutninger. Det vil sikre den grønne omstilling, også når det ikke er valgår.

De fattigste betaler for psykiatriplan

En ny handlingsplan for psykiatrien skal finansieres af satspuljen, altså dem med de laveste indkomster, mener regeringen.

– Det er dybt usympatisk og usikkert, at regningen bliver tørret af på de fattigste mennesker i Danmark. Og så er jeg skuffet over, at der ikke kommer et større økonomisk løft af psykiatrien, der har oplevet en eksplosion i antallet af patienter, forklarer psykiatriordfører Stine Brix.

Siden 2009 er der kommet 30 procent flere patienter i voksenpsykiatrien og over 60 procent flere i børne- og ungepsykiatrien.

Lavere beløbsgrænse presser danske lønninger

Regeringen vil sænke beløbsgrænsen, så der kan komme mere udenlandsk arbejdskraft til Danmark. Blå blok siger, at beløbsgrænsen står i vejen for, at virksomhederne kan rekruttere kvalificeret arbejdskraft. Men det giver ingen mening, mener arbejdsmarkedsordfører Finn Sørensen.

– Der mangler ikke arbejdskraft i Danmark. Der er 150.000, som forgæves søger job. Knap 200.000 deltidsansatte vil gerne op i tid, svarende til mere end 50.000 fuldtidsansatte. Skulle det alligevel knibe, så er der 18 mio. ledige i EU, som frit kan importeres, forklarer han.

ligner århundredets største hvidvasknings-skandale. Mens en række storbanker er afsløret i at hjælpe kunderne med at placere formuer i skattely.

Ti år efter finanskrisen står vi med andre ord ikke langt fra, hvor vi stod i nullerne: med en finanssektor kendetegnet af uansvarlighed og grådighed, der udgør en konstant trussel mod den finansielle og økonomiske stabilitet.

Hvis samfundet skal sikres mod nye ødelæggende kriser; hvis finanssektorens alt for store økonomiske magt skal begrænses; hvis forbrugerne skal beskyttes mod at blive brugt som økonomisk malkekvæg – så er der behov for en gennemgribende reform af vores finanssektor. Og netop en sådan reform vil Enhedslisten snart præsentere.

Vi er klar med en todelt plan

For det første skal de private banker reguleres langt voldsommere. For det andet skal den demokratiske del af finanssektoren styrkes og udbygges.

Når det gælder reguleringen af den private finanssektor, er der brug for en lang række opstramninger. Kapitalkravene i de store banker skal øges, og bankernes udlån og risikovillighed skal under stærkere kontrol. De store SIFI-institutters bidrag til den garantifond, der skal dække kundernes tab ved bankkrak, skal øges markant.

I den seneste tid har vi været vidne til, at Danske Bank er involveret i noget, der ligner århundredets største hvidvasknings-skandale. Ti år efter finanskrisen står vi med andre ord ikke langt fra, hvor vi stod i nullerne: med en finanssektor kendetegnet af uansvarlighed og grådighed, der udgør en konstant trussel mod den finansielle og økonomiske stabilitet.

Og så skal bankernes muligheder for at øge gebyrer og bidragssatser begrænses. Men allermost grundlæggende er vi nødt til at begrænse de største finanskoncerners omfang. Vi skal slet ikke have banker, der er "too big to fail". En enkel vej til at begrænse finanskoncernernes omfang er at vende tilbage til den skarpe opdeling, som var lovsikret frem til 80'ernes deregulering. Dengang var det ganske enkelt ikke lovligt at have almindelig bankdrift i samme koncern, som man havde realkredit, ejendoms-mægling eller forsikring og pension.

Men det er ikke nok at regulere de private banker hårdere. Der er brug for demokratiske og offentlige alternativer til de private profit-motiverede banker.

Traditionelt har Danmarks finansielle sektor haft langt mere diverse ejerforhold. Rundt om i landet fandtes masser af kundejede andelskasser og sparekasser. Hele vores realkreditsektor var indtil for få årtier siden forbrugerejet, og også staten spillede en markant rolle inden for bank- og pensionsområdet.

Vi skal have genetableret en stærk demokratisk afdeling i vores finanssektor. Andelskasser og foreningsejede realkreditinstitutter skal understøttes og genopbygges. Og vi skal igen have etableret en bank i offentligt regi, der kan tilbyde alle borgere, kommuner samt mindre virksomheder en basal bankkonto, et offentligt betalingskort og mobil-betalingsløsning.

Der findes masser af offentlige banker

Højrefløjten vil helt sikkert gå i koma over forslaget og himle op om, at det ikke er statens opgave at drive bank. Men det er noget vrøvl. Det er ikke mere end 25 år siden, at vi havde en velfungerende offentlig bank i Danmark – Girobank. Og lande som Tyskland, Frankrig, Portugal og Canada har i dag offentligt drevne banker, hvor millioner af borgere har deres konto. Omkring 20 procent af bankerne i Europa er på den ene eller anden måde på offentlige hænder.

En styrkelse af den finansielle andelssektor og etableringen af en offentlig bank vil give mere konkurrence på markedet, til fordel for forbrugerne. Men det vil også øge den demokratiske indflydelse på investeringsstrømmene, så vi i højere grad kan styre investeringerne henimod samfundsgavnlig og bæredygtig formål.

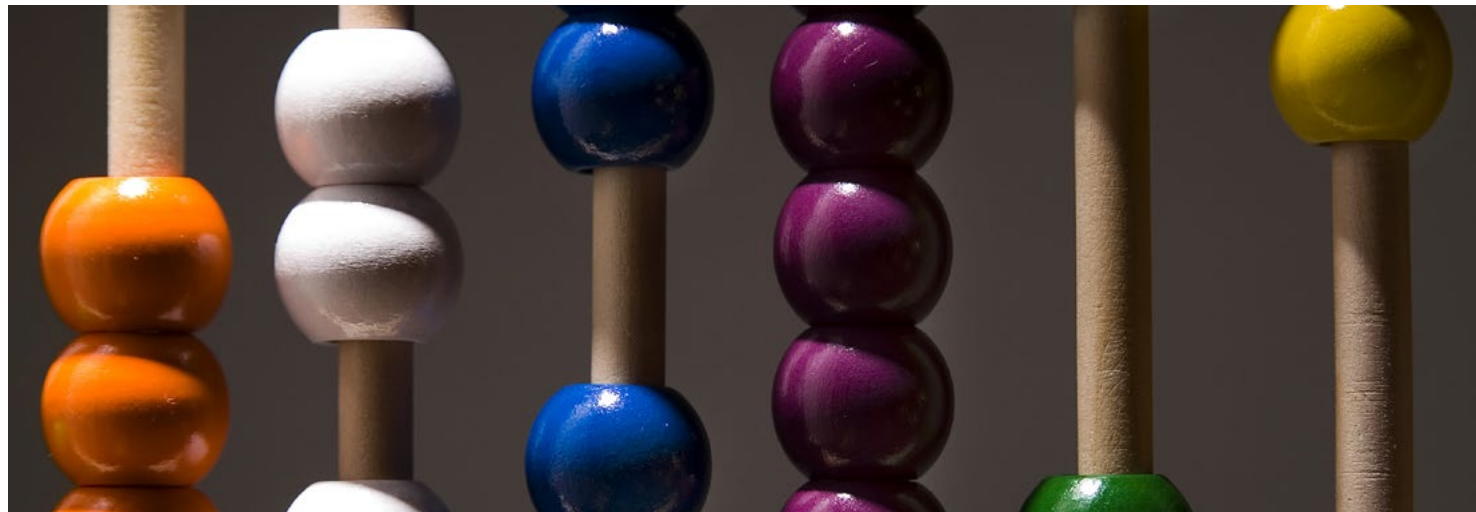


Foto: Anssi Koskinen, Flickr.com (CC BY 2.0)

HISTORIEN OM DEN BLÅ REGNEMASKINE

Finansministeriets højredrejede regnemaskine er allerede berømt og berygtet. Enhedslisten har udarbejdet en lang rapport om den, og nu har Per Bregengaard lavet en læse-let-udgave af regnemaskine-rapporten.

● Finans

Rune Lund, finansordfører for Enhedslisten

Under finanslovsforhandlingerne i 2014 ville Enhedslisten sikre, at et par hundrede arbejdsløse i en kort periode fik en kontanthjælpslignende ydelse, hvis de faldt ud af dagpengesystemet. Den direkte udgift til dette var ca. 10 mio. kr. Men efter en tur igennem Finansministeriets regnemaskine blev den endelige pris beregnet til at være, hold fast: 610 mio. kr.!

Maskinen kan ikke regne

Få måneder efter fik Liberal Alliance svar fra Finansministeriet på, hvad de samfundsmæssige konsekvenser ville være af partiets økonomiske plan. Den indebærer afskaffelse af topskat og arveafgift samt nedlæggelse af 92.000 stillinger i den offentlige sektor. Finansministeriet regnede sig frem til, at planen ville øge beskæftigelsen med 124.000 personer.

Regnemodellerne antager nemlig, at lavere skat og lavere ydelser vil få danskerne til at arbejde mere. Til gengæld har ældrepleje, børnepassning og sundhedspleje ifølge modellen ingen betydning for folks ønsker og muligheder for at

arbejde. Man kunne faktisk, ifølge modellen altså, lige så godt bare futte pengene af i brændevnen. Det ville have den samme effekt: Nul.

Når hele grundlaget for regnemaskinen tilmed hviler på et meget spinkelt empirisk grundlag, så er den eneste logiske konklusion, at sådan en regnemaskine ganske enkelt ikke kan regne.

Derfor begyndte Enhedslisten at spørge ind til de antagelser, der lå bag regnemaskinen i Finansministeriet. Efter flere års arbejde og hundredvis af stillede spørgsmål til skatte- og finansministre, kunne Enhedslisten i april 2018 fremlægge rapporten "Den politiske regnemaskine". Rapporten dokumenterer, at Finansministeriet både regner skævt og regner til fordel for højreorienteret økonomisk politik.

Pixiudgave af rapporten

Enhedslistens rapport er lang: 127 sider. Men da debatten er vigtig, ligesom det fortsatte pres for ændringer i regnemaskinen er det, har Per Bregengaard lavet en læse-let-udgave af regnemaskine-rapporten. Dermed kan endnu flere få glæde af den viden og dokumentation, der er gravet frem. Per Bregengaard er tidligere skoleborgmester i København, mangeårigt medlem af Enhedslistens politisk økonomiske udvalg og har gennem mange år arbejdet som gymnasielærer. Det sidste skinner igennem i form af en til tider meget flydende, nærmest essay-agtig, pædagogisk gennemgang af ellers svært tilgængeligt stof.

Pixi-udgaven giver en hurtig og letlæst indføring i de centrale pointer og argumenter fra regnemaskine-rapporten. Man får selvfølgelig ikke alle tal og grafer med. Til gengæld er

pixi-udgaven hurtigt læst. Derudover er der også i højere grad pædagogiske forklaringer af økonomiske fagudtryk, og sidst i bogen er der også en række citater fra centrale debatindlæg i tiden, der fulgte efter udgivelsen af rapporten "Den politiske regnemaskine".

Har du endnu ikke fået læst Enhedslistens rapport, så kan Per Bregengaards "Den højreorienterede regnemaskine" være et godt sted at starte – og måske give dig appetit på den lange udgave bagefter.



LÆS MERE OM REGNEMASKINEN

"Finansministeriets højreorienterede regnemaskine – en politisk indføring i Enhedslistens rapport "Den politiske regnemaskine" og debatten som fulgte efter." Forfattet af Per Bregengaard med forord af Enhedslistens politisk økonomiske udvalg. Forlaget Solidaritet. Kan købes for 20 kr. på www.solidaritet.dk. Her kan rapporten "Den politiske regnemaskine" ligeledes købes for 100 kr.

BILER, BØNDER OG BOLIGER SKAL FORGRØNNES

Tidligere i år blev der indgået et energiforlig mellem alle Folketingets partier. Selvom Enhedslisten gik med i forliget, er der brug for en række yderligere tiltag, hvis Danmark skal gøre sin del af arbejdet i klimakampen. Ikke mindst landbruget skal foretage en grøn kovending.

● Klima

Jon Burgwald, klimapolitisk rådgiver

Det lykkedes at forbedre energiaftalen kraftigt, hvis man sammenligner den med regeringens oprindelige udspil. Vi gik fra en til tre havmølleparker, og vi øgede mængden af penge til vedvarende energi. Sidst, men absolut ikke mindst, har partierne lov til at bygge ovenpå uden for forligskredsen. Det betyder, at vi, når der forhåbentlig snart er et grønt flertal, kan beslutte at bygge flere havmølleparker, investere i geotermi og generelt hæve ambitionsniveauet.

Hvor gærdet er lavest

Energiforliget omhandler imidlertid langt fra hele Danmarks udslip af drivhusgasser. Regeringen udelod bevidst de dele, hvor vi har direkte, nationale reduktionsforpligtigelser under EU – det, som populært kaldes bønder, biler og boliger. Inden for de tre områder skal Danmark fra 2021 til 2030 reducere vores klimabelastning med 39 procent – dog ikke i forhold til det nuværende udslip, men i forhold til niveauet i 2005.

Det lyder af meget, men regeringen vil med stor sandsynlighed hoppe over, hvor gærdet er lavest ved at gøre brug af et par tricks, som gør den reelle klimaindsats meget, meget mindre. Hvis regeringen vitterlig ignorerer behovet for ambitiøse klimatiltag, kan de nøjes med en plan, som reducerer Danmarks CO₂-udslip med sølle 1,8 millioner ton frem til 2030. Til sammenligning har Danmark over de foregående ti år reduceret CO₂-udslippet fra de samme sektorer med 7 millioner ton. På et tidspunkt, hvor det Internationale Klimapanel råber vagt i gevær og praktisk talt trygler verdenssamfundet om at øge ambitionsniveauet, tænker regeringen først og fremmest på ikke at genere bilejerne og landmændene.

Enhedslisten vil have omstillingen til fossilfri transport til at gå meget, meget hurtigere end regeringen. Det er vores politik, at den sidste nye fossilbil skal sælges i Danmark i 2025. Men det er særligt, når det kommer til landmændene, at vi har det helt store problem. Mens der efterhånden er bred enighed om, at det kun er et spørgsmål om tid før diesel- og ben-

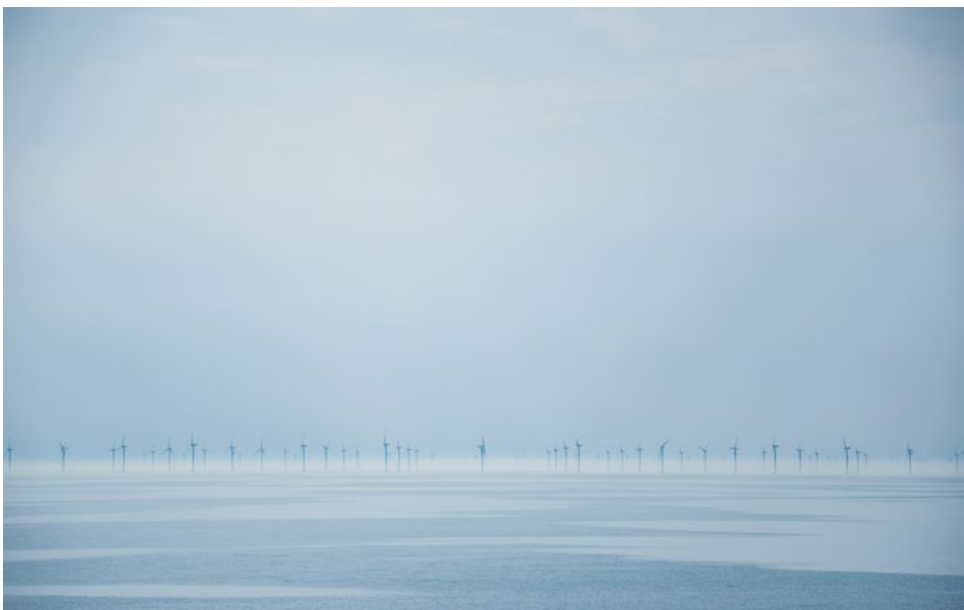
Enhedslisten vil reducere klimabelastningen fra biler, bønder og boliger med 50 procent frem til 2030 – uden at bruge nogen af de fiksfakserier, som regeringen lægger op til. Det skal ske gennem en hurtigere udfasning af fossilbiler, men også ved at nedbringe husdyrproduktionen.

zinbilerne er fortid, opfører regeringen sig som en struds med hovedet i busken, når snakken falder på landbruget og i særlig grad vores husdyrproduktion.

Ud med svin og fossilbiler

Enhedslistens langsigtede mål er, at Danmark allerede i 2040 er et nulemissionsland. Det vil sige, at vores natur og landbrug skal optage lige så mange drivhusgasser, som vi udleder. Regeringen og Socialdemokratiet vil først nå dertil i 2050. Men ligegyldigt om man satser på det ene eller andet år, så er ingen i stand til at påvise, hvordan vi når dertil med den nuværende husdyrproduktion. Tværtimod vil landbrugets andel af Danmarks klimaudslip stige betragteligt over de næste ti år – også selvom landbruget ikke får lov til at gennemføre deres vanvittige planer om at fordoble Danmarks svineproduktion.

Det er Enhedslistens politik, at vi selvfølgelig ikke kan vente med at omlægge det danske landbrug til et bæredygtigt, klimavenligt landbrug. Derfor vil vi reducere klimabelastningen fra biler, bønder og boliger med 50 procent frem til 2030 – uden at bruge nogen af de fiksfakserier, som regeringen lægger op til. Det skal ske gennem en hurtigere udfasning af fossilbiler, men også ved at nedbringe husdyrproduktionen. Vi vil halvere mængden af svin over de næste 12 år og særligt tage fat på køerne, der er den helt store klimasynder. Det skal ske i samarbejde med landmændene og på en måde, hvor vi kan være stolte af det danske landbrug, men der er ingen vej udenom det. Det danske landbrug er i dag meget langt fra at være bæredygtigt. Desværre gør regeringen alt, hvad den kan, for at ignorere det.



Klimaafspraken indeholder tre havmølleparker, hvor regeringen spillede ud med blot én. Desuden er mængden af penge til vedvarende energi øget, og så har partierne lov til at bygge ovenpå uden for forligskredsen. Det betyder, at vi, når der forhåbentlig snart er et grønt flertal, kan beslutte at bygge flere havmølleparker, investere i geotermi og generelt hæve ambitionsniveauet.

Foto: Irfan Alijagic, unsplash.com

DEN BRITISKE ARVESYND SPØGER IGEN

I en tid, hvor Brexit stjæler de europæiske overskrifter, er der ingen steder, hvor de skriver med større bogstaver end i Irland og Nordirland.

● Irland

Frederik Kronborg, Rød+Grøn

Efter oprettelsen af Nordirland som stat under Storbritannien i 1920 og oprettelsen af den irske stat i 1922, har der løbende været politisk debat og konflikt om, hvordan øens 32 provinser skal inddeles – særligt under den blodige konflikt fra 1969 til 1998 kendt som "The Troubles". Konflikten, der primært udspillede sig i de seks nordirske provinser, kostede tusinder af mennesker livet og efterlod en befolkning i frygt for både fremtiden og deres naboer. Det er netop disse smerter, Brexit risikerer at rive yderligere op i.

Vejen til en ø uden grænser

"The Troubles" havde tre primære parter og blev udkæmpet på to niveauer. Det første niveau var politisk med kampagner og almindelig politisk aktivitet, det andet niveau var det paramilitære med bombe- og skudattentater. De tre hovedparter i konflikten var irere på hver sin side af sagen om et forenet Irland og den britiske regering, hvis militær blev anvendt som såkaldte fredstropper.

Konflikten blev officielt afsluttet i 1998. Her blev Belfastaftalen underskrevet af repræsentanter for politiske og paramilitære organisationer af republikansk og loyalistisk side og ikke mindst den britiske regering. Aftalen er i dag højaktuel, fordi den foreskriver, at øen ikke må deles af nogen form for grænse. Der må så at sige kun findes en grænse på kortet – ikke ude i virkeligheden.

Brexit er aktuel, fordi hverken den konservative britiske regering, den borgerlige irske regering eller EU endnu har fremstillet et realistisk scenarium for, hvordan man forholder sig til netop grænsen mellem Irland og Nordirland. Europa-Parlamentet har som den eneste af parterne vedtaget en resolution, som foreskriver, at fredsftalen skal opretholdes fuldstændigt. Men dette er endnu kun en hensigtserklæring.

Speciel status til Nordirland?

Efter valget til parlamentet i Nordirland i 2016 blev det konservative og loyalistiske Democratic Unionist Party og det venstreorienterede og republikanske Sinn Féin næsten lige store. Det betød, at Sinn Féin var berettiget til afgørende pladser i landets ledelse i samarbejde med DUP. Samarbejdet var ikke spået nogen stor fremtid, og allerede i februar 2017 faldt det fra hinanden. Sinn Féin udvandrede fra parlamentet og nægtede at fortsætte arbejdet, før DUP tilbød dem ordentlige forhold for samarbejdet. Der er siden blevet afholdt endnu et

valg, hvor Sinn Féin og DUP blev lige store, men der er fortsat ikke indsat en fælles ledelse.

Den mest offensive kampagne for en løsning bliver ført af Sinn Féin. Partiet fastholder, at efter der i Nordirland blev stemt for at blive i EU, så skal Nordirland tildeles en "special status" i EU. Sinn Féins argument er, at man bør lytte til nordirernes stemme og ikke mindst gøre alt for at undgå en yderligere splittelse mellem de to lande. Højrefløjens kritik af denne kampagne går på, at Nordirland er en del af Storbritannien, og deres afstemning kan ikke betragtes særskilt. Samtidig kritiseres forslaget for at være en trædesten for et samlet Irland.

En ting er sikker: Der skal findes en løsning på det irske spørgsmål, og både EU og den britiske konservative regering har et stort ansvar for, at dette løses inden udgang af november, som anses som værende sidste skæringsdag for en aftale. Ingen indbygger på den irske ø er tjent med noget andet.

Brexit er aktuel, fordi hverken den konservative britiske regering, den borgerlige irske regering eller EU endnu har fremstillet et realistisk scenarium for, hvordan man forholder sig til netop grænsen mellem Irland og Nordirland.



Brexit ripper op i striden i Nordirland. Hverken den konservative britiske regering, den borgerlige irske regering eller EU endnu har fremstillet et realistisk scenarium for, hvordan man forholder sig til netop grænsen mellem Irland og Nordirland.

Foto: Tiofaidh ár lá 1916, Flickr.com (CC BY-ND 2.0)



I dag går alle større fly til Grønland til Kangerlussuaq (Søndre Strømfjord) midt på Grønlands vestkyst. Det grønlandske parlament ønsker bedre lufthavne og diskuterer, hvilke man skal prioritere hvornår.

Foto: Aquaret78, Flickr.com (CC BY-NC-SA 2.0)

STOR INTERESSE FOR NYE LUFTHAVNE I GRØNLAND

Danmark og Grønland har indgået en aftale om et dansk tilskud på 700 millioner, et lån på 450 millioner og en garanti i Nordisk InvesteringsBank på 450 millioner. De mange penge skal bruges på nye lufthavne i Grønland. Rød+Grøn har spurgt Aaja Chemnitz Larsen, medlem af Folketinget for Inuit Atagatiit, hvad det hele handler om.

● Grønland

Mikael Hertoft, Rød+Grøn

Har Grønland brug for nye lufthavne?

- Ligesom Danmark har vi behov for at investere i infrastruktur for at kunne skabe job og øget mulighed for vækst. I dag er 90.000 turister i Grønland om året, og der kunne være mange flere. Men når en returbillet koster næsten 10.000 kroner, skræmmer det mange turister væk.

Der er et særligt begreb i debatten – en Atlant-lufthavn, hvad er det?

- Det er en lufthavn, hvor de store fly kan lande. Grønland skal kunne åbne sig op til Danmark – og til Canada, USA og Island. Selv med dansk medfinansiering er der tale om grønlandske investeringer på 2,1 mia. kroner. Vi har samtidig en lang række sociale udfordringer, som vi er i gang med at takle. Der er en kæmpe ulighed i Grønland. Det er også vigtigt at huske den nære velfærd.

Danmark vil gerne medfinansiere lufthavnene?

- Ja, efter aftalen vil Danmark give et tilskud

på 700 millioner kroner og så garantier og lån til fordelagtige renter, i alt 1,6 milliarder kr. Det gør projektet mere realistisk.

Vil Danmark få meget indflydelse på udviklingen af lufthavnene gennem aftalen?

- Danmark bliver mindretalsaktionær i det selskab, som bygger lufthavnene. Men det er Grønland, der i parlamentet (Inatsisartut) skal bestemme modellen for udbygningen af lufthavnene. IA er kommet med et lufthavnsudspil. Udbygningen af lufthavnene skal starte i Nuuk, hvor der er befolkningsmæssigt grundlag for en lufthavn. Så skal vi tage det mere roligt med udbygningen af lufthavnen i Ilulissat, for Grønland har ikke behov mange atlantlufthavne på en gang. IA er ikke med i regeringen i Grønland.



» Grønland har brug for en ny infrastruktur. Der er 90.000 turister i Grønland om året, og der kunne være mange flere. Men når en returbillet koster næsten 10.000 kroner, skræmmer det mange væk.«

Aaja Chemnitz Larsen
medlem af Folketinget for Inuit Atagatiit

men vi håber på et bredt forlig. Vi vil gerne lave en langsigtet aftale, så der ikke kommer en zig-zag-kurs, hvis flertallet skifter.

Den kinesiske stat har budt på byggeriet af lufthavnen. Hvad synes du om det?

- Der er ikke noget problem i, at et kinesisk selskab bygger lufthavnen, medmindre man underbyder kraftigt for at få politisk indflydelse. Vi skal være skeptiske over for kinesisk indflydelse, men vurderingen og den endelige beslutning er helt op til Grønland.

Også USA vil være med i lufthavnsprojektet. Hvad er tanken bag deres engagement?

- Det amerikanske forsvarsministerium vil gerne investere i lufthavne og nævner begrebet "dual use", altså at det både er til civile og militære formål. Vi frygter, at der vil ske en militarisering af byer, der i dag er civile. Derfor har jeg også stillet en række spørgsmål om det i Folketinget. Alt i alt vil jeg hellere samarbejde med Danmark end med Kina eller USA.

Hvad med selvstændigheden?

- Der er politisk flertal i Grønland for selvstændighed – spørgsmålet er hvornår. Vi skal overtage stadig flere områder – i øjeblikket er der 32 områder, hvor Danmark har ansvaret – herunder justits, meteorologi og sikkerhedspolitik. Selvstændighed: ja. Men vi skal fortsætte samarbejdet med Danmark. Vi er også en del af Norden med en nordisk velfærdsmodel. Derfor skal vi have et ligeværdigt og respektfuldt samarbejde. IA lægger vægt på, at flere unge uddanner sig internationalt og kommer ind i Grønlands udenrigstjeneste.

ØGET EKSPORT VEJERE TUNGERE END KVINDERS RETTIGHEDER

Regeringen har travlt med at råbe højt om, hvor undertrykkende de synes en lille gruppe kvinders påklædning er. Men når det kommer til fængslinger af kvindesagsforkæmpere i Saudi-Arabien, forsvinder interessen for at bekæmpe kvindeundertrykkelse pludselig.

● Saudi-Arabien

Anne Rehder, udenrigspolitisk rådgiver

Da en diplomatisk krise mellem Canada og Saudi-Arabien i august eskalerede, så den danske regering passivt til. Canada havde gjort noget så såre simpelt, som at kritisere de mange fængslinger af kvindesagsforkæmpere i Saudi-Arabien. Men Canada stod alene, for landets allierede ville ikke bakke op om den

Den danske udenrigsminister kaldte vagt de massive menneskerettighedskrænkelser for 'udfordringer', som Danmark skal rejse, og skød ellers bolden til EU.

principielle konflikt om basale menneskerettigheder. Den danske udenrigsminister kaldte vagt de massive menneskerettighedskrænkelser for 'udfordringer', som Danmark skal rejse, og skød ellers bolden til EU. Ingen egentlig støtte til Canada kunne komme på tale.

Pisk, fængslinger og krigsforbrydelser

Canadas kritik kom efter fængslingen af et stort antal kvindelige menneskerettighedsforkæmpere, heriblandt Samar Badawi, en prisvindende kvindesagsforkæmper, der blandt andet har kæmpet for kvindes ret til at køre bil. Badawis søster blev i 2012 idømt ti års fængsel og 1.000 piskeslag for islamkritik.

Fængslingerne er blot et eksempel på, at det brutale kongedømme fortsat begår voldsomme menneskerettighedsovergreb, selvom den nye kronprins og de facto leder Mohammed bin Salman har fået et ry for at være reformvenlig. Fredelige aktivister fængsles, fanger tortureres og mishandles og kvinders rettigheder er voldsomt indskrænkede. Hvis kvinder vil arbejde, rejse, uddanne sig, giftes eller frigives fra fængsel, skal de have godkendelse af en mandlig værge. Hertil kommer den saudisk-ledede koalitions ansvar for voldsomme krigsforbrydelser i Yemen.

Spørgsmålet er, om regeringen mon italesatte disse såkaldte 'udfordringer', da den i 2016 var på et prominent erhvervsfremstød i Saudi-Arabien med deltagelse af kronprinspar-

ret, ministre og toppen af dansk erhvervsliv. Et besøg, der ikke kan ses som andet end et skulderklap til det brutale styre.

Eksportdrømme står i vejen for kritik

Den danske eksport af varer til Saudi-Arabien er i dag på niveau med eksporten til Irland, Sydkorea og –for at det ikke skal være løgn – Canada. Men der spås om endnu større eksportmuligheder for blandt andet den danske medicinalindustri i landet med det største medicinalmarked i Mellemøsten.

Ønsker om øget eksport burde give regeringen et øget ansvar for at sige fra over for menneskerettighedsbrud og bakke op om Canadas kritik. Men nej, regeringen vil hellere diskutere en håndfuld kvinders påklædning herhjemme, frem for at sige klart fra over for massive menneskerettighedsbrud. Moral er godt, men dobbeltmoral er dobbelt så godt.

Regeringen vil hellere diskutere en håndfuld kvinders påklædning herhjemme, frem for at sige klart fra over for massive menneskerettighedsbrud. Moral er godt, men dobbelt moral er dobbelt så godt.



Den prisvindende saudiarabiske kvindesagsforkæmper Samar Badawi mødtes i 2012 med Michelle Obama og Hillary Clinton. Samme år blev Badawis søster idømt ti års fængsel og 1.000 piskeslag for islamkritik.

Foto: U.S. Department of State, Flickr.com



CORBYN-REGERING KAN VÆRE VIGTIG BRIK I VESTSAHARA

Saharawierne i Afrikas sidste koloni Vestsahara har ikke mange magtfulde venner rundt omkring i verden. Men hvis Jeremy Corbyn fra Labour bliver premierminister efter næste valg, kunne det være et gennembrud og en måde at undgå endnu en krig i Nordafrika.

● **Vestsahara**
Peter Kenworthy

Vestsaharas folk saharawierne er tålmodige. De har blandt andet været igennem en invasion og krig mod Marokko fra 1975 til 1991, og lige siden har de ventet på den folkeafstemning om uafhængighed, som de blev lovet som en del af den efterfølgende våbenhvile.

I årtier har de kæmpet en brav kamp mod kolonistyret og de lande og firmaer, som handler med det, heriblandt flere danske firmaer.

Men saharawierne har brug for tydelige tegn på, at fredsprocessen skaber resultater, og at folkeafstemningen bliver til noget. Der er nemlig mange tegn på, at især unge saharawier, der er født og opvokset i flygtningelejre i ørkenen i nabolandet Algeriet, er trætte af fredsprocessens inertie. De ønsker at droppe våbenhvilen og gå i krig for at genvinde deres land.

Forståeligt nok, når de enten lever i eksil, i telte og jordhuse med bliktag i den algierske

ørkens flygtningelejre, eller under det marokkanske kolonistyre, amerikanske Freedom House betragter som mere undertrykkende og mindre frit end Saudi-Arabien.

Flotte ord uden politisk handling

Jeremy Corbyn har igennem årtier støttet saharawiernes ofte glemte konflikt. Der er derfor en god chance for, at han som britisk premierminister både ville og kunne skaffe resultater i deres kamp for frihed. Storbritannien er trods alt stadig en slags lille stormagt, militært og økonomisk. Landet har en permanent plads i FN's Sikkerhedsråd, der gentagne gange har hindret FN i at spille en mere positiv og proaktiv rolle i Vestsahara-konflikten.

I dag fører Storbritanniens konservative regering en politik i forhold til Vestsahara, der er meget lig de fleste andre vestlige landes: Man taler om menneskerettigheder men fortsætter med at handle med det marokkanske kolonistyre, der sælger løs af Vestsaharas fosfat, vindenergi og andre naturressourcer.

Hvis Corbyns ord og handlinger som menigt medlem af det britiske parlament står til troende, burde der komme helt andre boller på den vestafrikanske suppe, hvis han bliver premierminister. Jeremy Corbyn blev valgt til parlamentet i 1983, og ganske kort tid efter brugte han sin taletid til at sætte fokus på Vestsahara. Samtidigt pressede han respektive udenrigsministre til at gøre noget for at få den lovede folkeafstemning i stand, i hvad han kalder "Afrikas sidste koloni". Ikke mindst fordi han mener,

at Marokko saboterede fredsftalen, og at alternativet er en ny krig mellem saharawierne og Marokko.

'På tide at vi handler'

I 2009 opfordrede Jeremy Corbyn, som formand for Vestsahara-gruppen i det britiske parlament, sin egen partiformand og daværende premierminister Gordon Brown til omgående at handle for at sikre, at "Storbritannien tager føringen i FN's Sikkerhedsråd for at sikre folkeafstemningen". Og så sent som i 2014 var Corbyn en del af en britisk delegation, der besøgte de besatte områder i Vestsahara. Her oplevede han selv på nært hold, hvordan marokkansk politi med vold og magt opløste en fredelig demonstration.

- Uretfærdigheden i Vestsahara er blevet ignoreret i alt for lang tid. Det er på tide, at vi handler, fortalte Corbyn efterfølgende.

Polisario, som FN betragter som den legitime repræsentant for saharawierne, ser da også Corbyn som en mangeårig støtte, og en mand som vil kunne gøre en positiv forskel for deres sag som premierminister.

- Han har været vores klart mest urokkelige støtte i kampen for Vestsaharas uafhængighed i det britiske parlament, fortæller Polisarios repræsentant i Danmark, Mohamed Limam Mohamed Ali, der har mødt Corbyn ved flere lejligheder.

Det næste valg i Storbritannien skal afholdes senest i 2022. Labour har for det meste været foran i meningsmålinger siden midten af juli.

ENDEN ER (NOK IKKE) NÆR!

KLIMAKATASTROFER, KRIGE, FLYGTNINGEKRISER, PANDEMIER, MULTIRESISTENTE BAKTERIER, SOLSTORME OG ASTEROIDER. DET ER I DISSE ÅR IKKE SVÆRT AT FÅ ØJE PÅ MULIGE DYSTOPIER. HELDIGVIS KAN VI GØRE MEGET FOR AT STYRE UDEN OM DEM.



DOMMEDAG NU?

Rød+Grøn gør status over de største farer for menneskeheden – og hvordan vi afværger dem.

Simon Halskov og Sarah Glerup, Rød+Grøn

Der er nogenlunde videnskabelig konsensus om, at livet opstod på Jorden – eller rettere i havet – for knapt fire milliarder år siden. Det startede i det små med encellede organismer og ekspanderede derfra over millioner af år... indtil udviklingen brat stoppede.

Lev. Dø. Repeat

For godt 450 millioner år siden indtraf en kolossal masseudryddelse, der efterlod vores planet mere eller mindre øde. Udviklingen gik langsomt i gang igen. Reptiler blev i stand til at kravle op på landjorden. På et tidspunkt kom dinosaurer til, fugle og blomster. Men hver gang blev de slået tilbage af en ny masseudryddelse. Cyklussen gentog sig i alt fem gange.

For lidt over 100.000 år siden dukkede mennesket så op. Det er kort tid, når man opgør Jordens historie i milliarder af år. Og siden da er udviklingen gået stærkt. I dag er der over 7,5 milliarder af os, og vi påvirker planeten i hø-

jere grad end noget levende før os. Spørgsmålet er, om livet også denne gang er på lånt tid?

Menneskehedens overlevelseschancer

Et lille center under Oxford Universitet arbejder specifikt med at regne på risikoen for, at menneskeheden bukker under for en katastrofe. Hvert år udgiver de en såkaldt "Global Catastrophic Risk Report", der diskuterer de mest presserende katastrofescenarier. I 2016 vovede de at sætte sandsynlighed på: Risikoen for, at hele menneskeheden uddør, blev anset for at være 0,1-0,2 procent om året. Det vil sige, at risikoen for at dø som følge af masseudryddelse er fem gange så stor som risikoen for at dø i et biluheld. Og at risikoen for, at menneskeheden er væk inden for de næste 100 år, løber op i godt 9,5 procent!

Forskerne kan selvfølgelig tage fejl – det er sket mange gange før. Biologen Paul Ehrlich advarede i "The Population Bomb" (1968) om,

Selvom vi ikke kan tro fuldstændig på specifikke risikovurderinger, er der stadig grund til at diskutere nogle af katastrofescenarierne. For heldigvis kan vi forberede os på eller helt afværge mange af dem.

at massesult var lige om hjørnet. Katastrofen, der fik den indiske regering til at ty til tvangssterilisationer, blev dog i første omgang afværget, fordi landbruget ændrede sig, og fødselsraterne faldt. Katastrofestatistikker skal altså tages med et gran salt.

Handling kan afværge katastrofer

Selvom vi ikke kan tro fuldstændig på specifikke risikovurderinger, er der stadig grund til at diskutere nogle af katastrofescenarierne. For heldigvis kan vi forberede os på eller helt afværge mange af dem. Ofte kræver det handling både på individuelt, nationalt og globalt plan. Det er fokus for denne måneds tema i Rød+Grøn.

Over de næste otte sider vil vi lade danske eksperter ride nogle af de katastrofescenarier op, som vi er nødt til at forholde os til: Globale konflikter, der kan udløse atomkrige. Klimaforandringer og trængt biodiversitet. Pandemier og antibiotikaresistens. Og trusler fra rummet, som blev dinosaurernes endeligt.

Hvert interview følges op af det vigtigste: politiske overvejelser om, hvad vi kan gøre for at forhindre katastrofer. Masseudryddelser holder sig per definition ikke inden for statsgrænser, så internationalt samarbejde er afgørende. Men hver for sig kan vi også gøre noget. Det hele tæller.



Foto: Jean Wimmerlin, Unsplash.com

VI ER I STARTEN AF EN NY MASSEUDDØEN

Klimakrisen fylder mest i medierne, men biodiversiteten er en mindst lige så stor trussel mod vores overlevelse, mener professor Carsten Rahbek.

Sarah Glerup, Rød+Grøn

Mellem 20 og 40 procent af verdens arter er uddyddelsestruede. Evolutionen betyder normalt, at arter dør med en baggrundsrate på cirka to om året. I dag regner FN med, at raten er 1.000 til 10.000 gange så høj. Det er definitionen på masseuddøen, fastslår Carsten Rahbek, der er professor i biodiversitet.

- Sidste eksempel på masseuddøen indtraf for 65 mio. år, hvor lidt over 70 procent af alle arter på jorden blev udryddet. Der er vi ikke endnu, men vi er på vej.

Større end klimakrisen

Carsten Rahbek opfatter biodiversitetskrisen som mere alvorlig end klimakrisen.

- Forskellen er, at klimakrisen kan vendes. Men de arter, der går tabt i biodiversitetskrisen, kommer aldrig igen. I øvrigt kan de to kriser ikke skilles ad. Hvis man tror, at klima alene handler om, at mennesker skal udlede mindre CO₂, så har man ikke forstået vigtigheden af jordens økosystemer. Der lagres enorme mængder

CO₂ i f.eks. havene, og hvis biodiversitetskrisen når et tipping point, vil de her naturlige lagre frigive CO₂ i stedet for. Så er vi virkelig på den.

Biodiversitetskrisen betyder, at arter uddør, og økosystemerne går i stykker. Og mennesket går ikke fri.

- Folk skal ikke have dødsangst her og nu. Men det er vigtigt at forstå, at mennesket ikke svæver frit i rummet. Vi er helt afhængige af de økosystemer, som vi er en af mange arter i.

Naturen mangler plads

Hovedårsagen til krisen er, at naturen mangler plads. Det går særligt ud over arter, der kun lever specifikke steder.

- Ser vi på padder, der typisk kun er udbredt til små, tropiske områder, så er hele 31 procent af dem truede, og det stiger hastigt. Til sammenligning er kun 14 procent af fuglene truede, for de kan trods alt leve flere forskellige steder. I Danmark er godt 20 procent af alle arter i risiko for at forsvinde, men de er ikke globalt truede, fortæller Carsten Rahbek.

Han afviser, at tabet af arter slet og ret giver plads til nye.

- Man har sagt, at efter atomkrigen vil kakerlakker og rotter arve jorden. Det er nok også passende her, for vel vil enkelte arter blive mere talrige, men vinderne er få. De fleste uddør jo, fordi levesteder er ødelagt.

Selvom vi i Danmark ikke oplever de største

forandringer her og nu, er vi blandt de største syndere.

- Det skyldes især vores ekstreme import af sojaprotein til landbruget. Vi tjener penge på det, skummer fløden, men fattige lande betaler regningen i form af voldsomme indhug i biodiversiteten. Ligesom med klimakrisen er der en nord-syd-problematik, og der er brug for internationale aftaler.

Forsigtig optimisme

Den gode nyhed er, at vi kender løsningerne på biodiversitetskrisen. Derfor er Carsten Rahbek forsigtigt optimistisk.

- Mens der altid er klimaskeptikere, som skal gøre sig interessante, så er der videnskabelig konsensus på det her område. Der er truffet verdensbeslutning om at give naturen første-prioritet på 17 procent af landområderne og 10 procent af de maritime områder i 2020. Det er politiske pejlemærker; vi ved godt, at vi ikke når målene. Inden for det næste års tid kommer der et COP-møde, hvor vi skal diskutere nye målsætninger. Mange mener, at vi skal op på 25 procent natur, forklarer han.

- Overordnet er målet at bremse hastigheden, arterne uddør med. Lige nu øges antallet stadig år for år – men det er faktisk lykkedes at stoppe stigningen i den hastighed, antallet øges med. Det er i hvert fald en start, konstaterer Carsten Rahbek.

VI KAN NÅ DET – LIDT ENDNU

Enhedslisten anser det for en kerneopgave at gøre Danmark klimaneutralt og sikre biodiversiteten og livet, som vi kender det.

Ida Marxen Søndergaard, miljøsekretær, og Jon Gerner Burgwald, klima- og energisekretær

At vi i dag befinder os i den sjette masseudryddelse af arterne, er en konsekvens af massiv overudnyttelse af naturressourcer, skovrydning og sprøjteintensivt landbrug. Klimaforandringerne forværrer situationen.

Den netop offentliggjorte rapport fra det Internationale Klimapanel understreger, at det ikke er for sent at forhindre de værste klimaforandringer, men at det vil kræve en indsats, hvis lige vi aldrig har set. Uden hurtig handling nationalt og globalt vil livet, som vi kender det, ændre sig fundamentalt allerede i dette århundrede.

Landbruget skal omlægges

Som rigt land har Danmark pligt til at gå forrest, og vi kan starte med landbruget. Danmark er – sammen med Bangladesh – det land i verden, hvor landbruget fylder allermest. Det betyder, at naturen er ualmindeligt hårdt presset. Den findes kun som små isolerede øer uden den sammenhæng, der skal til for at gøre den

rig og mangfoldig. Mindst 200.000 hektar landbrugsjord skal inden 2030 ud af drift og omlægges til natur. Resten af landbruget skal omlægges til økologi.

I dag går halvdelen af Danmarks areal til husdyrproduktion. Enhedslisten vil halvere mængden af svin og drastisk reducere mængden af køer, der hører til de største klimasyndere. Det vil frigive arealer til skov og natur, som kan optage CO₂ fra atmosfæren, og den ekstra plads og mindre sprøjtegift vil gavne biodiversiteten. Parallelt vil Enhedslisten indføre en ny zone i planloven, nemlig naturzonen, hvor naturen skal have lov at blive selvforvaltende, vild og mangfoldig – selvfølgelig med adgang for mennesker.

Danmark klimaneutralt i 2040

Landbruget kan ikke gøre det alene. Vi skal generelt øge målsætningerne for den danske klimaindsats. I 2040 bør Danmark være klimaneutralt – altså optage så meget CO₂, som vi udleder. Det skal sikres med en klimalov, som hvert år forpligter Folketinget til at holde os på sporet og tage nye initiativer, hvis der ikke sker tilstrækkelige reduktioner.

I vores farvande er biodiversiteten presset af trawl og overfiskeri. Enhedslisten vil udfase det nuværende kvotesystem, og indtil da skal så mange kvoter som muligt gå til naturskånsomt fiskeri. Havbrug skal stoppes, og der skal udpeges marinationalparker, hvor trawlfiskeri og råstofudvinding forbydes.

FILM OM ØKOKATASTROFE: INTERSTELLAR



» Vi plejede at se op på himlen og spekulere på, hvilken plads vi havde blandt stjernerne. Nu ser vi bare ned og bekymrer os om vores plads i skidtet.

Sådan opsummeres jordens deroute i Nolans nyklassiker Interstellar (2014). Her skildres en nær fremtid, hvor klimaforandringer og udpining af jorden har medført ekstrem tørke og fødevarneknappehed. Biodiversiteten er væk. Kun majs og okra kan stadig dyrkes. Menneskehedens eneste mulighed for overlevelse er at starte forfra på en ny planet – og den er hypotetisk.

DET KAN DU SELV GØRE

- 1. Skær ned på kødet, især okse- og lammekød.** Alene ved at følge WHO's kostråd kan du reducere klimabelastningen fra din kost med 40 procent. Hvis du bliver fuldtidsvegetar, bliver reduktionen over 65 procent.
- 2. Spis bæredygtig fisk.** Desværre er selv MSC-mærket ikke helt til at regne med, så tjek i stedet fangstmetoden på pakken. Køb aldrig opdrættede fisk, men gå efter kystnært linefangede – og undgå truede arter som tun og ål.
- 3. Skær ned på flyrejserne!** Drop de korte weekendture med fly til fordel for længere rejser med fødderne på jorden. Det er slet ikke så bøvlet endda at tage toget til f.eks. Berlin eller Stockholm.
- 4. Engager dig lokalt!** Det gør en kæmpe forskel, hvis du får din kommune til at investere i vedvarende energi til deres bygninger, til at begrænse brugen af sprøjtegift eller til at udlægge arealer til natur. Andre forslag er at få dem til at etablere vilde grøftkanter eller servere mere økologisk og plantebaseret mad i deres institutioner. Københavns Kommune om lagde deres køkkener til 90 procent økologi – uden at det blev dyrere.



Foto: Michael Afonso, Unsplash.com

KONFLIKTER, DER TRUER VERDENSFREDEN

Tænkertanken International Crisis Group (ICG) beskrev ved indgangen til 2018 de 10 konflikter, som præger Verden mest. Tænkertanken peger desuden på tre globale trends, som sætter rammen for international politik.

Simon Halskov, Rød+Grøn

De globale trends, der ifølge ICG præger Verden mest, omhandler alle USA. Som det første nævner tænkertanken, at USA, anført af Donald Trump, har neddroset landets internationale engagement. Samtidig er der sket en øget militarisering af udenrigspolitikken på bekostning af diplomatiet (Trump nævnes specifikt som årsag). Endelig er der blevet mindre globalt samarbejde, bl.a. har USA forladt FN's klimataftale.

Store og små raketmænd

Ved årsskiftet vurderede ICG, at konflikten mellem USA og Nordkorea var den mest kritiske i Verden. Nordkoreas leder Kim Jong-un (eller "Little Rocketman", som Trump lidet diplomatisk kaldte ham) pralede med at have atomvåben, der snart kunne ramme USA. Trump svarede igen med at ville "fuldstændig ødelægge Nordkorea", hvis ikke landet holdt op med at

true. Siden har Nordkorea taget en række diplomatiske skridt, og de stridende landes hoveder har mødtes og opblødt retorikken betragteligt. I juni blev de enige om, at Nordkorea skal afskaffe sine atomvåben – men ikke om hvornår og hvordan.

Ni andre brændpunkter

Iran. Mens Islamisk Stat svækkes, kan Irans indflydelse vokse i Syrien, Irak, Yemen og Libanon. Det plager Saudi-Arabien og ikke mindst USA og Trump, som ved FN's generalforsamling i september opfordrede alle lande til at isolere Iran. "Irans leder spreder død, kaos og ødelæggelse", lød det fra Trump, der varslede flere sanktioner mod landet.

Myanmar. Myanmars regering har begået etnisk udrensning af rohingyaerne, der er overvejende muslimske. Det presser nabolandet Bangladesh, da mere end 655.000 rohingyaer er flygtet til landet.

Yemen. Det lille land på den arabiske halvø er plaget af borgerkrig, hungersnød og kolera. Otte millioner har udsigt til hungersnød, mens en million mennesker er ramt af kolera, og tre millioner er internt fordrevne.

Afghanistan. Siden 2001 har Afghanistan været ramt af krig, og USA lægger op til en øget militær tilstedeværelse. Taliban kontrollerer i

dag mere af Afghanistan end på noget tidspunkt siden 2001.

Syrien. Krigen i Syrien har snart varet syv år og har ifølge FN kostet ca. 400.000 syrere livet. Med hjælp fra Rusland og Iran har præsident Assad fået kontrol over det østlige Syrien, men konflikten kan eskalere andre steder i landet.

Sahel. Det afrikanske område, der bl.a. rummer Eritrea, Etiopien og Mali, lider under voldsom fattigdom, sult og fejllærning. Ekstremisme og politisk ustabilitet forringer adgangen til ressourcer.

DR Congo. I august 2016 udbrød en voldelig konflikt i Kasai-regionen og de østlige regioner af DR Congo. Konflikten bunder i spændinger mellem den nationale regering og den lokale militis Kamuina Nsapu. Over en million mennesker er sendt på flugt.

Ukraine og Rusland. I Østukraine har pro-russiske separatistgrupper været i kamp med regeringen siden 2014. Landet er delt i en vestlig pro-europæisk del og en pro-russisk del i øst, og over 10.000 mennesker er blevet dræbt.

Venezuela. Som konsekvens af bl.a. faldende oliepriser er landet røget ud i en voldsom økonomisk og humanitær krise. Inflationen raser, manglen på fødevarer er enorm og millioner af venezuelanere er flygtet ud af landet.

OPRUSTNING I DET SYDKINESISKE HAV

Kina bruger i disse år enorme milliardbeløb på at konstruere kunstige øer til militære og industrielle anlæg i Det Sydkinesiske Hav. Det skaber international frygt for en stor, militær konflikt og har givet Kina et anstrengt forhold til nabolandene Filippinerne og Vietnam. Også USA rustet kraftigt op i regionen.

Simon Halskov, Rød+Grøn

11 milliarder tønder olie og 190 billioner kubikmeter naturgas er blandt årsagerne til, at Kina sætter alle militære sejl ind for at sætte sig suverænt på Det Sydkinesiske Hav. Særligt omkring Paraceløerne har Kina konstrueret havne, militære installationer og landingsbaner – i nogle tilfælde på nye, kunstige øer.

Som reaktion på Kinas heftige oprustning i det eftertragtede område har Japan solgt

krigsskibe og militærudstyr til Filippinerne og Vietnam.

Klar til kamp i luften og i vandet

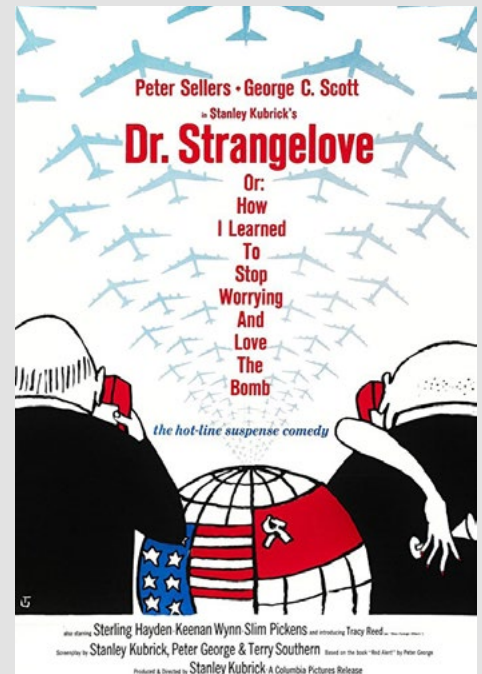
Det er dog ikke kun landene omkring Det Sydkinesiske Hav, der rasler med sablen. USA, der er Verdens største våbeneksportør, er også gået i gang med at bevæbne Kinas nabolande; blandt andet har den vestlige stormagt solgt våben til Vietnam for næsten 100 millioner dollars.

I begyndelsen af august vedtog USA's kongres et nationalt forsvarsbudget på svimlende 717 milliarder dollars. Samtidig er USA i gang med at orientere deres militær væk fra antiterrorisme og i retning af kamp mod lande, der også har stærke søværn og luftvåben – ikke mindst Kina. Det er blandt andet det, de skandaleramte F-35 Joint Strike Fighter-kampfly skal bruges til.

I dag består konflikten mellem atommagterne USA og Kina primært af hårde ord og en stadig eskalerende toldkrig. Ingen af parterne har interesser i en regulær krig i Det Sydkinesiske Øhav – men krudttønden bliver i stigende grad proppet for hver dag, der går.

FILM OM KATASTROFE UDLØST AF MENNESKE-LIGE KONFLIKTER:

DR. STRANGELOVE



» Hør, Dmitri, vi har talt om, at noget kunne gå galt med bomben... Atombomben, Dmitri! Og altså, der er sket det, at, øh, en af vores generaler har haft en slags – han blev lidt sjo i hovedet, du ved? Og så gjorde han en fjollet ting: han fik sine fly til at angribe dit land...

I Kubricks og Sellers mesterværk Dr. Strangelove (1964) forsøger den amerikanske præsident at berolige den russiske, da en gak general har sendt atombomber til Sovjet. Men politisk krisehåndtering egner sig tilsyneladende bedst til satire.

SÅDAN VIL VI SKABE EN MERE FREDELIG VERDEN

Står det til Enhedslisten, skal udviklings- og forsvarspolitikken understøtte menneskerettigheder, demokrati og større økonomisk lighed på globalt plan.

Konfliktløsning frem for oprustning

Demokrati kan ikke indføres med bomber. Derfor gik Enhedslisten imod købet af de dyre F35-kampfly. Vi vil hellere bruge ressourcer på velfærd herhjemme – og på nødhjælp, konfliktløsning og genopbygning ude i verden. Vi ønsker ikke angrebshære forankret i NATO eller EU, men vil hellere styrke samarbejdet med FN samt Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE).

Ja til international ret og menneskerettigheder

Menneskerettigheder og international ret skal overholdes, også i krigstid. Derfor skal tortur og henrettelser frem i lyset, og Danmark skal tage ansvar for, hvad der sker med fanger taget under danskledede missioner. Multinationale selskaber skal betale skat, også i udviklingslande, hvor de snyder befolkningerne for milliarder hvert år. Det kræver skrappe regler og åbenhed om regnskaber.

Nej til global ulighed

De otte rigeste mennesker ejer nu tilsammen lige så meget som den fattigste halvdel (3,6 mia. mennesker) af Jordens befolkning. Så ekstrem ulighed medfører krige og konflikter verden over. Derfor skal udviklingsbistanden øges til 1 procent og på længere sigt 1,5 procent af BNP. Vi skal bruge den til at bekæmpe fattigdom og fremme demokrati – ikke til at understøtte militære operationer.

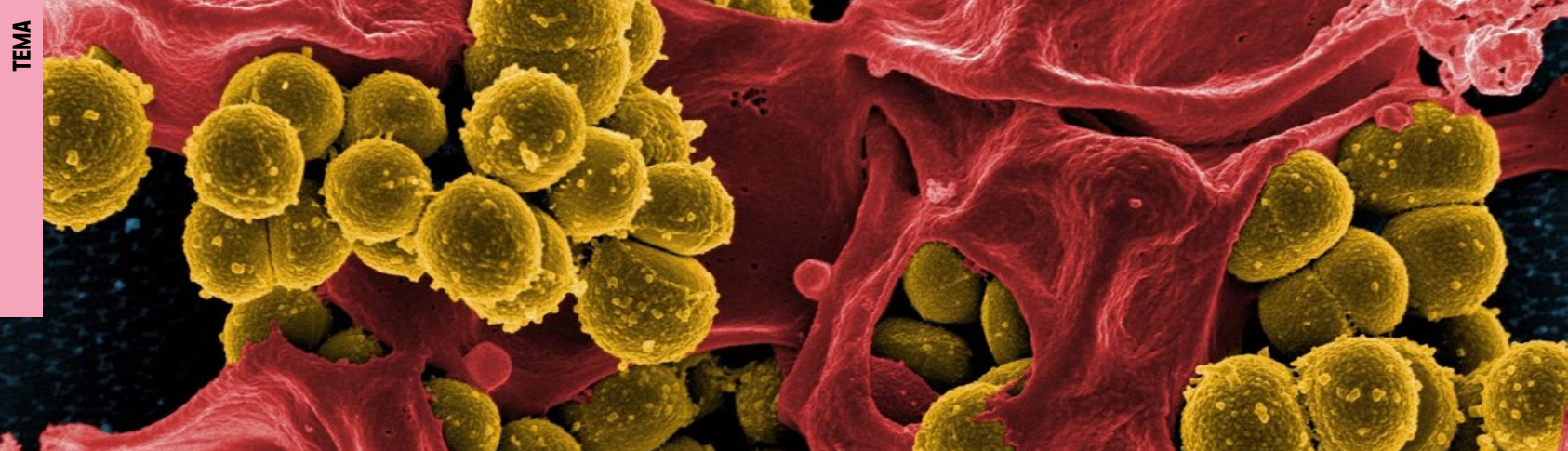


Foto: Visualhunt.com

DE USYNLIGE DRÆBERE

Bittesmå bakterier og virus kan udrette kæmpestore skader. Rød+Grøn har talt med to eksperter om pandemier og antibiotikaresistente bakterier.

Sarah Glerup, Rød+Grøn

- Det er ikke et spørgsmål om, hvorvidt vi får en pandemi igen. Det er kun et spørgsmål om hvornår, lyder det fra Tyra Grove Krause, der er afdelingschef og overlæge på Statens Seruminstitut (SSI).

- Virus er drilske. Særligt influenzavirus kan hurtigt ændre sig. Der findes mange typer, og der er et kæmpe dyreservoir for influenza f.eks. i andefugle og svin, forklarer hun og uddyber:

- Der, hvor folk lever tæt sammen med fjerkræ og svin, risikerer man, at et dyr eller menneske inficeres med flere typer på én gang. Så kan de sætte sig sammen på nye måder og danne et helt nyt virus, som ingen er immune overfor.

Den Spanske Syge anno 2018?

Pandemiernes worst case scenario er et luftbåret virus med høj dødelighed som Den Spanske Syge, der for præcis 100 år siden dræbte tre procent af verdens befolkning. Siden har verden udviklet sig på godt og ondt.

- På mange punkter er vi bedre gearede til en pandemi. Vi har en bedre levestandard, stærkere sundhedssystemer og isolationsfaciliteter. Vi har adgang til antibiotika og flere vacciner og er hurtigere til at udvikle nye, fremhæver Tyra Grove Krause og fortsætter:

- Og så har vi siden SARS-epidemien i 2003, hvor Kina formentlig tilbageholdt oplysninger i længere tid, haft en forpligtende aftale om at indberette potentielt grænseoverskridende trusler til WHO. Så samarbejdet og overvågningen af nye trusler fra bakterier og virus er bedre end nogensinde, fortæller hun.

Så vidt de gode nyheder. På andre områder ser det værre ud end i 1918.

- Siden dengang er vi blevet globaliserede. Infektioner kan spredes lynhurtigt med flytrafik, som vi så det med SARS. Og selvom vi er blevet dygtigere, tager det tid at udvikle vacciner.

Ved sidste store influenzapandemi i 2009, så man de første tilfælde i maj og havde ikke vacciner til rådighed før midten af november.

- Med det tidsperspektiv kan vi ikke forhindre pandemier. Men isolation, kontaktopsporing og smittebekæmpelse kan måske forsinke spredningen, til en vaccine er klar, mener Tyra Grove Krause.

Den stille, resistente dræber

Mens pandemier er dramatiske, er truslen fra antibiotikaresistente bakterier subtil, fortæller Ute Wolff Sönksen, der også er overlæge på SSI.

- Man kalder resistente bakterier for en "silent threat", fordi vi bærer og spreder dem uden at ane det. Ligesom pandemier er det en global problemstilling, for bakterier respekterer ikke landegrænser, forklarer hun.

Hvor pandemier før eller siden passerer, kan antibiotikaresistens være permanent.

- Groft sagt har en bakterie fire mekanismer til at opnå resistens. Den kan ændre sin cellevæg, så antibiotika ikke optages. Den kan ændre sin indvendige sammensætning dér, hvor antibiotika ellers skulle virke. Den kan lære at inaktivere antibiotika, at klippe det i stykker. Eller den kan lære at pumpe det ud af sig. Jo flere mekanismer, en bakterie lærer sig - og mod jo flere forskellige antibiotika, desto større risiko for permanent resistens.

Heldigvis er det ofte sådan, at mindre forbrug af antibiotika på den lange bane giver mindre resistens. Hvert år udgiver SSI en statusrapport, den såkaldte DANMAP-rapport, som Ute Wolff Sönksen har ansvaret for. Den nyeste er netop offentliggjort og viser en positiv tendens.

- På dyresiden har der været et ønske om, at forbruget skulle falde med 15 procent fra 2015 til 2018, og det er lykkedes. Blandt andet via regulering, hvor svineproduktionen lægger det største pres på vores antibiotika. På humansiden kom der i sommeren 2017 også konkrete mål og blev nedsat arbejdsgrupper for at nedbringe og rationalisere forbruget, fortæller hun.

- Selvom den almindelige resistens er faldet med forbruget, så er der øget forekomst af decideret multiresistente bakterier. Der er stadig super få af dem, men vi er bekymrede for, om udviklingen går den forkerte vej. Vi ved ikke helt hvorfor, men generelt ser vi flere patienter blive indlagt med infektioner. Så selvom resistensniveauet er stabilt, får vi samlet set flere resistente infektioner.

Overvågning, oplysning og samarbejde med industrien

Oplysning og overvågning er blandt de vigtigste redskaber til at håndtere såvel pandemier som resistente bakterier. Her spiller SSI en afgørende rolle.

- Vi kan diagnosticere meget sjældne ting eller finde ud af, hvordan helt nye virus diagnosticeres. Vi står for national overvågning af infektionssygdomme - det er os, de bliver indberettet til. Og når det gælder influenza, er det os, der indgår aftaler om en pandemi-vaccinegaranti. Det vil sige, at vi sikrer os en vis mængde vacciner, når der kommer en ny influenza, forklarer Tyra Grove Krause.

SSI overvåger også antibiotikaresistens, men Ute Wolff Sönksen savner en art antibiotikagaranti.

- Vi er en lille befolkning, så det betaler sig ikke for industrien at producere alt til os. I stedet for penicillin målrettet en bestemt infektion, bliver vi så tvunget til at bruge bredspektret, og det er skidt i forhold til resistens. Måske kunne man politisk samarbejde med industrien om at bevare adgangen til de antibiotikatyper, vi allerhelst vil bruge.

OVERLAD IKKE SUNDHED TIL INDUSTRIEN

Vi skal sikre vacciner og antibiotika gennem andet og mere end økonomisk incitament, mener sundhedsordfører Stine Brix.

Sarah Glerup, Rød+Grøn

Danmarks forsvar mod pandemier blev svækket, da Statens Seruminstits vaccineproduktion for nylig blev solgt til en sheik, mener Stine Brix.

For lidt over ti år siden, hvor regeringen også var borgerlig, droppede man at sælge vaccineproduktionen. Blandt andet fordi en analyse foretaget af Rigsrevisionen viste, at egenproduktionen gavnede beredskabet.

» Der er ikke kommet ny antibiotika i 32 år! For at undgå resistens er setup'et jo at bruge antibiotika så sjældent og så kort som muligt. Det er en dårlig forretning. Så hellere udvikle lægemidler, som du skal spise hver dag i resten af dit liv. «

Stine Brix,
Enhedslistens sundhedsordfører

- Konkret så vi det efter 11. september, hvor man internationalt frygtede, at terrorister kunne bruge kopper som biologisk våben. Det er et ekstremt dødeligt virus, som er udryddet, men stadig findes i laboratorier. Og da var Danmark hurtigere end andre lande til at få et beredskab mod kopper, fordi vi havde vores egen vaccineproduktion, påpeger Stine Brix.

- Nu har vi kun pandemivaccinegarantien tilbage, og den afhænger jo af, at en virksomhed udvikler en vaccine og laver nok af den.

Brug for nordisk samarbejde om antibiotikaudvikling

Det er et grundlæggende problem, at vi er afhængige af medicinalindustriens luner. Dels når det gælder adgangen til eksisterende typer antibiotika, men også i forhold til udviklingen af nye.

- Der er ikke kommet ny antibiotika i 32 år! For at undgå resistens er setup'et jo at bruge antibiotika så sjældent og så kort som muligt. Det er en dårlig forretning. Så hellere udvikle lægemidler, som du skal spise hver dag i resten af dit liv, mener Stine Brix.

Hun ser en kløft mellem industriens interesser og samfundets behov. Hvis vi vil undgå, at folk i fremtiden dør af banale infektioner, skal der politisk handling til.

- Det kunne måske være godt med et nordisk samarbejde om at sikre de antibiotikatyper på hylden, som vi gerne vil bruge. Og vi kunne afsætte midler til forskning i antibiotika med krav om, at det skal være open source. Det fungerer i forhold til andre typer ikke-profitabel medicin.

FILM OM MEDICINSK KATASTROFE: CONTAGION



» Det er ikke nødvendigt at lave fugleinfluenza til et biologisk våben. Det klarer fuglene fint selv...

Naturens tilfældigheder udgør skurken i Contagion (2011), der tager livet af nærmest hele sit stjernespækkede cast. Gwyneth Paltrow bringer en ny type influenza med hjem fra Hong Kong. Inden hun dør, smitter hun sin søn. Derfra går det stærkt. Moderne mobilitet spreder pandemien hurtigere, end videnskaben kan finde en kur. Med sygdommen spredes panik og opløsning af de samfundsstrukturer, vi kender.

DET KAN DU SELV GØRE

- **Gå aldrig i panik.** Ring kun til lægen, hvis du faktisk har symptomer, så sundhedsvæsnen ikke overbelastes.
- **Hvis der er epidemi,** så lyt til myndighederne og spred ikke falske nyheder på sociale medier.
- **Hvis du har en infektion,** så vær klar over, at antibiotika ikke altid er løsningen – spørg din læge.
- **Hvis du får antibiotika,** så følg lægens anvisninger og tag kuren til ende.
- **Vær omhyggelig** med håndhygiejne.
- **Køb økologisk kød** frem for at støtte en industri, der lægger pres på vores antibiotika.



EN DAG SLUTTER LIVET PÅ JORDEN

Vi kan ikke komme uden om det: en skønne dag brænder Solen ud, og tilværelsen på den blå planet er ovre. Heldigvis er der lang tid til – og de andre trusler fra rummet er små. Den største trussel mod menneskeheden er snarere os selv, mener astrofysiker Tina Ibsen, som Rød+Grøn har talt med.

Simon Halskov, Rød+Grøn

Vi mennesker har altid været både fascinerede og frygtomme i forhold til himmellegemer. Er der noget deroppe, som reelt bør bekymre os?

– Noget af det, man arbejder meget på lige nu, er at kortlægge såkaldte Near-Earth Asteroids, som har en diameter på over en kilometer. De vil nemlig have en stor indflydelse på vores liv, hvis de skulle ramme Jorden.

Hvad kan vi gøre, hvis vi opdager, at en stor asteroide vil ramme Jorden?

– Hvis man har god tid, kan man sætte sprængstof på den ene side af asteroiden, så dens bane rykkes en lille smule. Nogle har foreslået, at man sågar kan male den ene side af asteroiden, fordi alene farveforskellen kan ændre rotationen og dermed asteroidens bane en lille smule. Men lige nu er der ikke nogen køreklar plan for, hvis der er noget, der har retning mod os. Det er jo også først i de seneste år, man har fået de instrumenter, der kan se noget på den størrelse. Det er altså svært at se noget, der blot er en kilometer stort og ikke lyser, selv når det er i vores solsystem.

Sidste gang, en asteroide skabte massedød på Jorden, er 65 millioner år siden. Det sker altså sjældent – men er vel omvendt bare et spørgsmål om tid, før det sker igen?

– Ja, men samtidig kan man spørge: Hvis det samme sker om 65 millioner år, er vi så overhovedet mennesker til den tid, eller har vi udviklet os til noget helt andet – eller udslettet os selv i mellemtiden? Og så skal man huske, at den store massedød for 65 millioner år siden i høj grad skyldtes, at bl.a. dinosaurerne ikke var særligt tilpasningsdygtige. Massedøden skyldtes nemlig ikke selve kollisionen men alt det materiale, den hvirvlede op i atmosfæren. Det ændrede hastigt klimaet på Jorden, og de daværende beboere var ikke i stand til at tilpasse sig.

Du har været med i en forskergruppe, som har arbejdet på et varslingsystem mod solstorme. Kan du sige lidt om, hvad en solstorm er?

– Solen har en 11-årig cyklus, og på et tidspunkt bliver dens magnetfelt ustabil og hvirvles rundt. Det skaber solstorme, som er kæmpe eksplosioner af plasma – ladede partikler. Vi snakker om 100.000 millioner tons materiale, der bliver slynget ud fra Solen med tusinder af kilometer i sekundet. Hvis partiklerne har retning mod Jorden, kan de ramme vores atmosfære. Det er det, der skaber vores smukke nordlys. Men i større doser kan det forstyrre vores elnet. I 1989 havde man i Quebec et stort blackout efter en solstorm.

– Jordens magnetfelt beskytter os mod størstedelen af partiklerne. Til gengæld er vi som civilisation blevet mere og mere afhængige af vores satellitter – der er på den anden side af magnetfeltet. De er meget, meget følsomme over for solstorme. I værste fald kan hele vores

GPS, telekommunikation, en del radio, vores 4G-netværk – med andre ord stort set al vores kommunikation og navigation – blive lammet eller ødelagt af bare én grum solstorm.

Hvad kan vi gøre ved det?

– Det kan vi undgå blot ved at slukke satellitterne, mens solstormen passerer. Det kræver dog, at vi får udviklet nogle ordentlige rumvejrsvarslingssystemer. Hvis der kom sådan en solstorm nu, kunne vi kun sige: "Nåh, men indenfor de næste 24-48 timer kommer der nok noget, der måske...". Hmm, okay. Skal vi så slukke for hele klodens satellitkommunikation de næste 48 timer?!

Nu bliver det meget teoretisk: truslen fra det ydre rum i form af intelligent liv! Hvordan ser du på den?

– Opfattelsen af, at intelligent liv fra rummet udgør en trussel, bunder i høj grad i menneskets egen adfærd, når vi har rejst ud. Den rejsende civilisation har altid været den, der har haft den bedste teknologi, og det er ikke gået særlig godt for dem, der er blevet besøgt. Se bare på oprindelige folk i Nordamerika, Sydamerika, Afrika, Australien – og Grønland for den sags skyld. Hvis dem, der skulle besøge os, er ligesom vi er, så har vi ikke lyst til at få besøgt!

– Uanset hvad, så er vi ret sikre på, at liv har brug for atmosfære og flydende vand. Og hvis vi skal finde flydende vand, så skal vi finde en planet, der ligger i den rigtige afstand fra sin stjerne, så det ikke er så varmt, at al vandet fordamper, og det ikke er så koldt, at det hele er frosset til is. Sådan en Guldkugle-zone ligger Jorden i. Lige nu har vi dog ikke teleskoper, der kan tage billeder af de planeter, vi levner chancer for at rumme liv. De kommer først om fem-ti år.



Foto: NASA, unsplash.com

Tager vi det helt lange lys på, så stopper livet på Jorden i hvert fald, når Solen brænder ud. Hvornår er det nu, det er – og skal vi allerede nu begynde at se os om efter en anden planet?

– Vi har omkring fem milliarder år tilbage, så bliver Jorden opslugt af Solen. Der er heldigvis lang tid til! Men der er jo allerede snak om, at vi skal kolonisere Månen og Mars – og herfra søge videre for at sørge for vores overlevelse som art. Til at starte med, synes jeg, vi skulle finde en planet, hvor vi faktisk kunne overleve. I dag har vi dog ikke teknologien til at rejse så langt. Det vil kræve, at vi lægger folk i dvale i 100.000 år eller lader et utal af generationer leve på rejsen ud til en anden planet.

Det er et meget langstrakt perspektiv?

– Ja, men omvendt var det i 1957, vi sendte vi den første satellit i rummet. Nu har vi mennesker, der bor permanent på den internationale rumstation. Det er jo helt vildt, hvilke teknologiske fremskridt, vi har opnået på så få år. Den computer, vi har i iPhonen i dag, er langt bedre end den, man sendte folk til Månen med for 50 år siden. De store fremskridt kræver kun, at en person eller en gruppe gør de rigtige opdagelser. Og det er jo en af grundene til, at det er så vigtigt, at vi også giver forskere lov til at lege.

Bør vi så bruge flere penge på grundforskning?

– Ja, det er et stort problem, at der bliver taget flere og flere penge fra grundforskning. Mange af vores teknologiske fremskridt er jo kommet ud af, at folk pludselig har fundet noget, de ikke ledte efter. Laseren blev opdaget af forskere, der tænkte: "Hvad sker der egentlig, hvis vi propper mere og mere lys oven i hinanden og skaber en meget koncentreret lysstråle?".

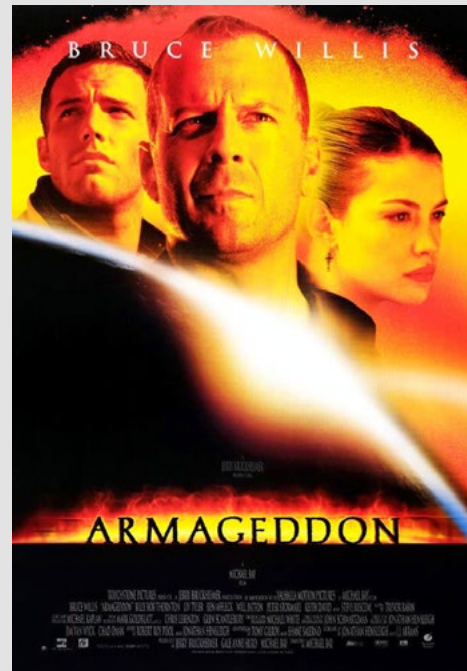
– Hele den her "Fra forskning til faktura"-tankegang er ødelæggende. Hvis vi virkelig vil skabe et bedre samfund – og måske en dag rejse til andre planeter – så bliver vi nødt til i at prioritere de små, skøre projekter højere – det er ofte dem, der fører til store opdagelser. Vi bliver også nødt til at arbejde på vores humanistiske færdigheder, prøve at forstå os selv som mennesker bedre. Så hvis man vil gøre sig klar til om fem milliarder år, så lav grundforskning i dag. Vi ved aldrig, hvad det fører til!

DE 13 STØRSTE TRUSLER

Beredskabsstyrelsen i Danmark arbejder løbende med at kortlægge og analysere de største samfundsmæssige risici. Den seneste tilføjelse til listen over de største trusler er solstorme (rumvejrr). De øvrige er:

- Orkaner og stærke storme
- Oversvømmelser fra havet
- Ekstremregn
- Højvirulente sygdomme
- Husdyrsygdomme
- Vand- og fødevarerborne sygdomme
- Nukleare ulykker
- Ulykker med kemiske stoffer
- Maritime ulykker
- Transportulykker
- Cyberhændelser
- Terrorhandlinger

FILM OM KATASTROFE FRA RUMMET: **ARMAGEDDON**



» Det her er jorden, da dinosaurer strejfede omkring på en frodig planet. En sten, mindre end 10 km bred, ændrede alt. Den ramte med samme kraft som 10.000 atombomber. (...) Det er sket før. Det vil ske igen. Det er kun et spørgsmål om hvornår.

Sådan indleder fortælleren katastrofefilmen Armageddon (1998), hvor en komet truer jorden. Heldigvis redder Bruce Willis verden med et hold borebissere, der sendes ud i rummet for at sprænge kometen indefra. Ikke just realistisk.

REGIONSÅFTALER ER EN BLANDET LANDHANDEL

Budgetterne for 2019 er på plads i de fem regioner – med eller uden Enhedslisten. Partiets regionspolitikere har blandt andet fokuseret på: flere hænder, bedre arbejdsmiljø, nærhed og lighed i sundhed samt grøn omstilling.

● Regionerne

Eva Hyllegaard, Rød+Grøn

NORDJYLLAND:

Enhedslisten med for første gang

– Det er første gang, vi er med i en budgetaftale, siden vi blev valgt til regionsrådet i 2014, udtaler Susanne Flydtkjær, der som gruppeformand har deltaget i forhandlingerne.

Enhedslisten har lagt særlig vægt på investeringer i og et løft af kollektiv trafik og det grønne område som helhed. Det sker blandt andet ved en investering på yderligere tre mio. til at sikre timedrift på busdriften i samarbejde med kommunerne i den vestlige del af regionen. Der laves desuden forsøg med brintbuser, og der afsættes fem mio. i en pulje til nye investeringer i den kollektive trafik. Endelig bruges der fem mio. på en pulje til klima og grøn omstilling.

På sundhedsområdet har Enhedslisten lagt vægt på: et lille løft til psykiatrien. Flere hænder så normeringen øges, hvor presset er størst. Tiltag, der sikrer struktur og planlægning i forhold til belægningsituationen, så overbe-

lægning og stressende arbejdsforhold kan undgås i videst muligt omfang. Og så bevares akutlægebilen i Hjørring.

Det er lykkedes at finde løsninger, der giver forbedringer på sundhedsområdet. Vores fokus har været, at andre afdelinger i sundhedssystemet ikke skal betale for, at enkelte afdelinger får deres nye prioriteringer opfyldt, når pengene ikke er til at opfylde alle prioriteringer.

MIDTJYLLAND:

Politiske trædesten for 2019

Else Kayser og Signe Lund Jensen medlemmer af regionsrådet

Det kræver store overvejelser at sige nej til et budgetforlig, men måske kræver det flere overvejelser at sige ja – ikke mindst i Enhedslisten. Vil det blive opfattet som den rene reformisme? Hvad er perspektiverne ved et nej eller et ja?

Enhedslisten stillede 14 forslag til budget 2019. Hertil kom en række pejlemærker og røde linjer, så vi internt i partiet kunne vurdere det samlede budget. Da de 14 punkter var forhandlet på plads i samarbejde med andre

partier, valgte vi ud fra en samlet vurdering at gå med i forliget.

De afgørende har for os været at sikre en kobling mellem faglighed og arbejdsmiljø i samarbejde med de ansatte. At der bliver sat fokus på socialt udsatte og underprioriterede patientgrupper – de psykiatrisk syge borgere.

Vigtigt var også spørgsmålet om det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, herunder sundhedshuse og decentrale ambulatorier, samt at sikre fokus på forskning og faglig udvikling. Dette som grundlag for et stærkt Vestdanmark og et decentralt sundhedsvæsen i fremtiden.

Vi vil samle kræfterne om den fortsatte grønne omstilling, bæredygtighed og grundlag for at udvikle den fremtidig mobilitet. Fælles fokus var spørgsmålet om forurenede grunde som Høfde 42, Harboøre tange og Collstrup-grunden.

SYDDANMARK:

Nej til forliget som de eneste

Lars Mogensen, medlem af regionsrådet

Enhedslistens to regionsrådsmedlemmer valgte som de eneste ikke at tilslutte sig budgetforliget i Region Syddanmark.

Budgetaftalen indeholder dog flere gode tiltag – og især psykiatrien kan se frem til et tiltrængt løft. Men de grundlæggende problemer med travlhed på vores sygehuse og de andre institutioner i regionen gøres der ikke noget ved.

Enhedslisten gik ind til forhandlingerne med en række ønsker, bl.a. om ansattes arbejdsvilkår, mere lighed i sundhed, stop for udliciterin-

NORDJYLLAND:

I Nordjylland har Enhedslisten blandt andet lagt vægt på et lille løft til psykiatrien og flere hænder, så normeringen øges.

I Midtjylland har det været afgørende for Enhedslistens Else Kayser og Signe Lund Jensen at sikre en kobling mellem faglighed og arbejdsmiljø i samarbejde med de ansatte.



ger og privatiseringer samt mere økologisk mad. Ingen af ønskerne blev imødekommet.

Der vil derimod igen være besparelser og effektiviseringer i 2019. De såkaldte kvalitetsfundsbyggerier, bl.a. det nye supersygehus i Odense, påtvinger hele regionen effektiviseringer og besparelser allerede nu for at kunne finansiere bl.a. flytning og dobbeltdrift i en periode. Endelig lægger budgetaftalen op til flere udliciteringer og udflytning af sundhedsopgaver til private.

Aftalen kunne derfor ikke accepteres af bestyrelsen i Enhedslisten Syddanmark.

HOVEDSTADEN:

Gode tiltag, men det er ikke tilstrækkeligt **Marianne Frederik, medlem af regionsrådet**

I Region Hovedstaden indgik følgende partier en budgetaftale: Socialdemokraterne, Venstre, SF, Liberal Alliance og Alternativet.

Dansk Folkeparti og Konservative forlod budgetforhandlingerne tidligt, da de ikke kunne skrive under på en tekst om Sundhedsplatformen. Enhedslisten kunne godt skrive under på teksten, og vi fortsatte vores kritiske, konstruktive tilgang, men vi fandt det unødvendigt at stille det som en betingelse.

Enhedslisten havde som taktik at få fjernet så mange nedskæringer som muligt. Derfor var vi med i forhandlingerne og en række delaftaler, der indebærer forbedringer for psykiatriområdet, akutområdet, fødeområdet, lidt til grønomsstilling, bl.a. mere genanvendelse af plastik, lidt til forebyggelse og mere lighed, bl.a. flere socialsygeplejersker. Derudover har vi været med til en delaftale om en 10-årig revideringsplan og en aftale på det regionale område, hvor der ikke spares på busserne og bl.a. bevilliges penge til forsøg med en brintbus.

Mange gode tiltag for borgere, patienter og personale. Men desværre ikke helt tilstrækkeligt. Vi kunne ikke få opbakning til at bruge af centrale reservepuljer til at fjerne nedskæringer for ca. 200 mio. kr. og undgå fyringer af ca. 90 ansatte.

HOVEDSTADEN:

Enhedslisten havde som taktik at få fjernet så mange nedskæringer som muligt. Derfor var vi med i forhandlingerne og en række delaftaler.

SJÆLLAND:

Nej til grønthøsterbesparelse

Bruno Jerup, medlem af regionsrådet

Enhedslisten i Region Sjælland ville have et budget, som var en start på en genopretning. Vores administration spillede ud med en grønthøsterbesparelse på 1 procent på vores kerneopgaver. Det betyder fyringer af sundhedsfagligt personale. Vi bruger millioner på at tiltrække personale, vi har mange ubesatte stillinger, og så beslutter man at fyre personale.

Den kollektive trafik får også sparekniven at føle. Vi foreslog at frede vores busser og tog. Vi foreslog en reduktion i vores brug af eksterne konsulenter på 50 mio. kr. Nogle af de konsulentopgaver, som vi køber dyrt, kan løses af

vores eget personale. Der er også konsulentopgaver, der ikke skal laves.

Vi foreslog også en stor besparelse på vores medicinudgifter. Borgernes skattekrone skal ikke hældes ned i medicinalindustriens og deres aktionærs lommer. I regionernes levetid er bureaukratiet vokset. Vi foreslog, at det sænkes. Der kommer ikke mere velfærd af mere bureaukati.

Der er flere gode ting med i det budget, som vi står udenfor: Lægedækning på skadestuer i Næstved og Roskilde, socialsygeplejersker på vores sygehusenheder. Men vi ville ikke skrive under på en grønthøsterbesparelse. Enhedslisten forlod forhandlingerne en time før, alle de andre skrev under.

PROGRAM AKTIVISTFABRIK 2018



LØRDAG:

10.00 INDSKRIVNING STARTER
11.00 FÆLLES INTRO
12.15 FROKOST
13.00 BLOK 1
14.30 PAUSE
15.00 BLOK 2
16.30 PAUSE
16.45 BLOK 3
18.00 FÆLLES AKTION
19.00 MIDDAG OG FEST

SØNDAG:

07.30 MORGENMAD
09.30 BLOK 4
11.00 PAUSE
11.30 FÆLLES AKTION
12.45 FROKOST
13.30 FÆLLES AFSLUTNING
14.15 VI SES OG GOD KAMP

ENHEDSLISTEN

	PRAKTISK	HANDLING	DIGITALT	LOKALT	BLANDET
BLOK 1	LÆSERBREVS- VÆRKSTED v. Mads Malik Knudsen	FEMINISTISK PRAKSIS v. Anna Berg og Anne Rehder	MODERNE ONLINE AKTIVISME v. Jakob Ruggaard	NETVÆRKSUDVIKLING v. Anne Hegelund	EU-VALGKAMP v. Frederikke Hellemann
BLOK 2	BANNERMALING v. Kirstine Jansdorf	GADEAKTIONENS ABC v. Rasmus Emil Hjorth	DEBAT PÅ SOCIALE MEDIER v. Mai Villadsen	DØR-TIL-DØR v. Mads Malik Knudsen	BEVÆGELSEN I LATINAMERIKA v. aktivist fra Colombia
BLOK 3	FLYERUDEDELING	KONFLIKTHÅNDTERING v. Anne Rasmussen og Torben Ankjærgaard	FACEBOOK ABC v. Signe Rosa Skelbæk	DE SOCIALE MOD- STANDSBEVÆGELSER v. Jakob Nerup	SÆT DAGSORDENEN I PRESSEN v. Jeppe Rohde
BLOK 4	VIDEOVÆRKSTED v. Kevin Shakir og Tobias Nilsson	FAGLIG ORGANISERING v. Jakob Nerup	DEN GODE PRESSE- MEDDELELSE v. Rasmus Vestergaard	GHETTOPAKKEN v. Rosa Lund	RÆVERØD PODCAST v. Jeppe Rohde
BLOK 5	FOLKETINGSG- VALGKAMP	FOLKETINGSG- VALGKAMP	FOLKETINGSG- VALGKAMP	FOLKETINGSG- VALGKAMP	FOLKETINGSG- VALGKAMP



Foto: Pan Xiaozhen, unsplash.com

FÆLLESSKABETS SKOLE – ET UDKAST TIL EN NY FOLKESKOLEPOLITIK

Enhedslisten bør arbejde på at ændre en totalt forfejlet skolepolitik. Der er brug for en ægte folkeskole. Ikke en opdelende, udskillende skole, hvor eleven skal passe til skolens normer og krav. Men en skole, der passer til børn og unge. En skole hvis opgave frem for alt består i at medvirke til udvikling af frie, aktive og selvstændige mennesker i et demokratisk og bæredygtigt samfund.

● Uddannelse

Thorkild Brandt, Christian Tastrup og Mogens Steenbuch, Uddannelsespolitisk udvalg folkeskolegruppe

Folkeskolen er håbløst ude af takt med den samfundsmæssige udvikling. Med en konkurrenceskole præget af test, eksamen, udvælgelse, udstødelse og præstationstvung er lønarbejdets og erhvervslivets interesser nærmest enerådende. Folkeskolens brede formål er lige siden 70'erne gledet gradvist i baggrunden. Det er i dagens praksis indsnævret til en

top- og økonomistyring med læringsmålstyring. – Derfor: Nej til læringsmålstyring, kontrol, karakterer, test og eksamen. Nej til lektier, stress, konkurrence, mobning, præstationsangst og -tvung. Nej til sortering og værdisættelse af mennesker. Vi er hverken ting eller varer.

Samfundets og folkets skole

I stedet for centralisering skal der arbejdes på at gøre skolen til et lokalt forankret frirum. Derfor: Ja til værdsættelse af eleverne samt styrkelse af deres glæde ved at gå i skole gennem meningsgivende oplevelser og læreprocesser. Ja til styrkelse af de indbyrdes relationer og samarbejde, så venskaber og kammeratskaber får plads. Ja til lærersamarbejde, forældresamarbejde og skolesamarbejde.

Dette skal fremmes ved et opgør med den nuværende styring ved indføring af: Demokratisk, direkte styring og ledelse med fælles beslutninger omkring fælles anliggender. Uddelegering af økonomi og budget styret af dem, der er tættest på med ansvar og indsigt og med ret til at prioritere.

Skolen for børn og unge

Hvis skolen skal forandres til at være ramme om et alsidigt børne- og ungeliv, fordres radi-

kale og løbende ændringer af skolens organisation: Plads til forskelligartede og mangfoldige aktivitetsformer. En helt anden organisation af dagen end den århundredgamle opdeling i f.eks. lektioner og fag. En anderledes lærerrolle, der er kendetegnet ved primært at bygge på organisationsledelse og differentieret understøttelse af elevernes selvvirksomhed. En anderledes elevrolle med aktiv deltagelse i en demokratisk undervisning baseret på såvel selvbestemmelse, medbestemmelse og solidaritet.

Investering i folkeskolen

Vi vil investere milliarder i folkeskolen. Vi vil sikre et sundt indeklima. Desuden vil vi forbedre de fysiske rammer, så en fleksibel lokaleudnyttelse i forbindelse med en forskelligartet pædagogisk udfoldelse muliggøres. Den traditionelle skoles lokaleindretning (klasse- og faglokaler mm.) modarbejder de officielle pædagogiske intentioner, og - hvad værre er - meget af det, lærerne gerne vil gøre. Antallet af elever pr. voksen skal sænkes, så den enkelte kan optimere sine muligheder i en fællesskabets kultur. Der skal desuden indføres et dagligt økologisk sundt og nærende måltid for eleverne.



Foto: SUF

NYT FRA SUF: VI HAR EN VERDEN OG VALGKAMPE AT VINDE!

I sin åbningstale udså statsminister Lars Løkke Rasmussen valg til Europa-Parlamentet. Men Løkke skal udskrive endnu et valg: folketingsvalget. Selvom statsministeren hænger i bremsen, så er SUF ungdomsvalgkamp allerede i fuld gang. Vi har talt med August Maigaard Rubin fra FT-valgkampgruppen og Jeppe Studtmund Andersen fra EP-valgkampgruppen.

● Aktivisme

Frederik Kronborg, Rød+Grøn og SUF

Hvad er ungdomsvalgkamp?

Jeppe: Ungdomsvalgkampen er SUF's valgkamp af unge for unge. Den har bl.a. til formål at sætte ungdommens krav på dagsordenen, øge valgdeltagelsen for unge og aktivere unge aktivister i hele landet. Valgdeltagelsen til Europa-Parlamentsvalgene er alt for ofte alt for lav. Mange unge føler sig ikke tilstrækkeligt informeret til at stemme, mens andre føler, at EU er irrelevant for deres hverdag. Og netop derfor er ungdomsvalgkamp helt afgørende. Ungdommens stemmer kan afgøre valget og trække det politiske landskab i den rigtige retning.

August: Folketingsvalget er en mulighed for at trække hele Danmark i en mere socialistisk og bæredygtig retning, både ved at få valgt en skarp folketingsgruppe, men også ved at få engageret de progressive mennesker, der først

rigtigt begynder at snakke politik, når et valg nærmer sig. Udover det har ungdomsvalgkampen noget af det mest progressive kommunikative arbejde, dette med fokus på hvilke værdier, vi faktisk står for på venstrefløj – og langt mere snak om, hvad vi faktisk vil med fremtiden.

Hvad skal der ske?

August: Folketingsvalgkampen er næsten klar. Vi har udarbejdet et grafisk udtryk, en 21 dages-plan og en organiseringsstrategi. Nu skal vi sprede budskabet om valgkampen til resten af den progressive ungdom. Derfor er vi i gang med at planlægge valgkampsbesøg hos lokalgrupper i SUF; her glæder vi os til at plotte lokale strategier og få stykket de lokale valgkampe sammen.

Jeppe: EP-valgkampen er i en anderledes situation. I øjeblikket er gruppen i sin spæde opstart, og strategien er endnu ikke lagt. Kun fantasien sætter grænser for, hvad vi kan udrette: Skal vi afholde et EU-seminar? Arrangere studietur til Europa-Parlamentet i Bruxelles? Lave vilde aktioner? Holde offentlige debatmøder med f.eks. kammerater fra Storbritannien, Spanien eller Grækenland? Mulighederne er mange, og vi har brug for så mange engagerede unge aktivister som muligt for at lave den fedeste EP-kampagne!

Hvordan kan man være med?

August: I SUF har vi ikke lyst til at være en politikerfabrik. Vi kommer til at lave både stærke happenings og aktioner, og vi kommer til at dominere de sociale medier med vores pro-

gressive budskaber. Hvis du gerne vil være med nu, kan du skrive til vores valgkampsmail eller tage kontakt til vores valgkampskontaktpersoner. Ellers dukker du bare op på valgkampssekretariatet, når vi er i gang, så er du sikret en stemme og en plads i Danmarks mest progressive ungdomsvalgkamp.

Jeppe: Ikke nok med, at det er en mulighed for at skabe politik og tilegne sig et hav af erfaringer, så er det også en mulighed for at blive klædt bedre på til at diskutere EU-politik – uanset om du deler flyers ud på gaden eller diskuterer med dine kammerater. Vi afholder vores første møde den 27. oktober i København – placering og dagsorden vil blive opdateret i vores Facebookgruppe.

VÆR MED!

Hvis du vil deltage i SUF's valgkampe kan du kontakte:

FV-gruppen:
Monica Topsøe Jensen. Tlf. 60135074
eller valgkamp@ungdomsfront.dk

EP-gruppen:
Jeppe Studtmund Andersen.
Tlf. 22464625,
jeppe.studtmund.andersen@gmail.com
eller facebookgruppen
"SUF EP-Ungdomsvalgkamp 2019".

ODDER STÅR SAMMEN MOD HJEMSENDELSE

Sidste år besluttede Udlændingestyrelsen at hjemsende 800 somaliske flygtninge, og netop nu falder ankeafgørelserne. I Odder vil man ikke finde sig i at se venner blive forvist til krigszoner.

● **Aktivism**

Simon Halskov, Rød+Grøn

I slutningen af 2017 mistede 800 somaliere, der ellers havde fået flygtningestatus, deres danske opholdstilladelse. De fleste ankede, og nu begynder afgørelserne at falde rundt omkring i landet – blandt andet i den lille, østjyske kommune Odder.

I Odder har der i mange år været gang i det frivillige integrationsarbejde. Flygtningecaféer, sociale arrangementer og venskabsfamilier har betydet meget for forståelsen af, hvad det vil sige at være på flugt. Da det kom frem, at regeringen nu ønskede at sende somaliske flygtninge ud af Danmark, reagerede kommunens borgere derfor prompte.

Bredt samarbejde for fair flygtningepolitik

Der blev hurtigt stablet et samarbejde på benene, der favnede både frivillige fra Røde Kors, fra Venligboerne, medlemmer af Enhedslisten,

medlemmer af den lokale frikirke og en masse enkeltpersoner. Den væsentlige fællesnævner var ønsket om en anstændig flygtningepolitik.

Aktiverne i Odder har på kort tid skabt stor røre om de planlagte udsendelser. Der har været afholdt støttearrangementer, høringer, og der er forfattet masser af læserbreve. Alt sammen med det formål at informere borgerne i Odder kommune og råbe politikerne på Christiansborg op. Budskabet er soleklart: Der er fortsat meget ustabile forhold i Somalia, og Odders borgerne vil ikke finde sig i, at deres naboer og venner skal sendes til et krigsramt land.

Afgørelsens timer kommer

I september i år blev den første ankesag så afgjort: En lokal familie skulle splittes. Far og seks

» Selvom vi på sin vis var forberedte, så kom det som et chok for os, at afgørelsen var så brutal. En familie med ganske små børn var ramt. Det var et helt års frygt, der blev til virkelighed. «

Ditte Marie Thejsen
Enhedslistens byrådsmedlem i Odder

børn skal forlade landet inden 8. oktober, mens mor og ét barn må blive.

- Selvom vi på sin vis var forberedte, så kom det som et chok for os, at afgørelsen var så brutal. En familie med ganske små børn var ramt. Det var et helt års frygt, der blev til virkelighed, fortæller Ditte Marie Thejsen, som er Enhedslistens byrådsmedlem og en del af netværket mod udvisninger til Somalia.

- Vi var nødt til at handle hurtigt og besluttede at stable et arrangement på benene for at støtte familien.

Kolossalt lokalt sammenhold

Arrangementet, der fandt sted 26. september, samlede op mod 500 mennesker på torvet i Odder. Alle ville vise deres sympati med familien og modstand mod hjemsendelser til krigsramte lande.

- Det var virkelig en oplevelse af lokalt sammenhold. Ikke siden lukningen af det lokale sygehus i 90'erne har så mange mennesker stået sammen i Odder, fortæller Ditte Marie Thejsen.

- Så selvom vi ikke kan løse den konkrete sag, er vi stolte og rørte over, at så mange mennesker reagerer. Vi har samlet over 10.000 kr. ind til familien, der også meget glade for al den varme, de har mødt. Og vi er slet ikke færdige med arbejdet! Vi vil blive ved med at gøre opmærksom på uretfærdighederne og hjælpe de enkelte familier, så godt vi kan, garanterer hun.

Da det kom frem, at regeringen ønskede at sende somaliske flygtninge ud af Danmark, reagerede Odders borgere prompte med støttearrangementer, høringer og masser af læserbreve.

Fotos: Ditte Marie Thejsen



Bevægelsesarbejdet i fokus

Den 6. oktober holdt hovedbestyrelsen møde i København. Her diskuterede vi blandt andet vores modstand mod ghettoplaner, som er en af de vigtigste politiske kampe for tiden.

Trine Simmel

Medlem af Enhedslistens hovedbestyrelse

Kampen imod ghettoplanerne er enormt vigtige for os at bakke op om og støtte bedst muligt. Planerne handler nemlig om nogle politikområder, som er helt centrale for os i Enhedslisten, nemlig boliger til alle og integration. Allerede nu, inden aftalerne er vedtaget i Folketinget, er flere af de berørte kommuner be-

gyndt at arbejde med de udviklingsplaner, aftalen kræver for de udsatte områder, som er på den hårdeste af listerne. Derfor snakkede vi i hovedbestyrelsen om, hvordan vi bedst muligt kan støtte og styrke de folkelige organiseringer, såsom bevægelsen 'Almen Modstand'. Den arbejder aktivt imod planerne, både de nationale ghettoplaner og de lokale udviklingsplaner.

Der er brug for alle gode kræfter

Senere på dagen fulgte vi op på diskussionen om de udsatte boligområder ved at diskutere og vedtage et papir om vores bevægelsesarbejde i et mere overordnet og strategisk perspektiv. Bevægelsesarbejdet er og har altid været så centralt, fordi mennesker forandrer

sig, når de organiserer sig, kæmper sammen, skaber bevægelse, opnår fælles erfaring og dermed kan skabe grundlaget for den nødvendige samfundsforandring. Formålet med dette papir er, at vi har en vedtagelse, som bl.a. beskriver, hvorfor vi ønsker at styrke bevægelserne, hvordan vi ønsker at arbejde med bevægelserne og hvilke konsekvenser det har for vores interne organisering i Enhedslisten, når vi også fokuserer på at opbygge og styrke bevægelserne udenfor partiet.

Så en klar opfordring til alle i og omkring Enhedslisten er, at mens vi alligevel går og venter på et Folketingsvalg, så gå aktivt ind i bevægelserne – ikke mindst den, der kæmper mod ghettoplanerne. Der er i dén grad brug for alle gode kræfter!

DEN FAGLIGE LANDSKONFERENCE



10.-11. NOVEMBER. EL-FORBUNDET KØBENHAVN, TIKØBGÅDE 9, KØBENHAVN

LØRDAG

10.30-11.00: **Indskrivning**

11.00-11.15: **Velkomst, sang og valg af dirigenter og referenter**

11.15-12.15: **Status på Enhedslistens faglige arbejde**

12.15-13.00: **Frokost**

13.00-15.00: **Folketingsvalg og EU-valget**

15.00-15.15: **Pause**

15.15-17.30: **Fem workshops om arbejdslivet**

17.30-17.45: **Pause**

17.45-18.45: **Faglige netværksmøder**

18.45-19.45: **Aftensmad**

19.45-21.00: **Internationalt program**

SØNDAG

09.00-11.00: **Udvikling af Enhedslisten Faglige arbejde - flere medlemmer, mere aktivitet, opbygning af netværk, opbygning af regionale udvalg**

11.00-11.15 **Pause**

11.15-11.35: **Gæstetaler Mona Strib, Formand FOA**

11.35-12.00: **Workshops om de næste kampe: OK 20, velfærdskampen, det prekære arbejdsmarked, psykisk arbejdsmiljø, ligeløn og løn åbenhed**

12.00-12.45: **Frokost - Frist for opstilling til FLU og sekretariat**

12.45-14.30: **Workshop fortsat**

14.30-14.45: **Pause**

14.45-16.00: **De næste skridt og nedsættelse af FLU**

16.00-16.15: **Afslutning.**

Tilmeld dig på mit.enhedslisten.dk/event. Der er rejserefusion og deltagerbetaling efter Enhedslistens fælles regler.

Der er mulighed for overnatning og børnenepasning (skriv til anders.o@enhedslisten.dk).

Mere info: www.faglig.enhedslisten.dk.

Indlæg til debatten sendes til debat@enhedslisten.dk og må højst fylde 2.000 enheder (inkl. mellemrum). Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte eller returnere indlæg, der overskrider denne grænse. Forfatterens navn angives med navn og lokalafdeling, evt. tillidshverv i Enhedslisten. Indlæg bringes så vidt muligt i det førstkommande nummer, efter det er modtaget.

Redaktionen

ANDET

Valgkampopstart

Per Bregengaard,
Blågård

Optakten til valgkampen tegner til at blive lang. Det er fint at forberede en 21-dages-plan, men vi skal ikke sidde og vente på, at Lars trykker på knappen. Derfor ideen med de to faser: Optakt og valgkamp, og de tre spor: På gaden, offentlige møder og "banke på".

På gaden 2 lørdage om måneden eller mere i optakten. Det er vigtigt med et gerne aktuelt centralt fremstillet uddelingsmateriale. F.eks. "svaret på en rådden finanssektor: samfundsbank", der kan spille sammen med medierens dagsorden, vores parlamentariske aktiviteter på Christiansborg og et lokalt offentligt møde. Idealet for valgkampen er, at vi er på gaden hver dag. En opsigtsvækker ved uddelingerne kan være en udklædt præst med skiltet: "Jorden går under - eller stem Enhedslisten", der refererer til klimakatastrofen. Og så skal der kaffe og røde æbler til.

Offentlige møder en gang om måneden. F.eks. "svaret på en rådden finanssektor: samfundsbank". Møderne har bl.a. den funktion at

klæde medlemmer og sympatisører på til at deltage i diskussionerne om f.eks. Danske Bank.

Offentlig omtale og annoncering af et møde fungerer som "huskere" i forhold til Enhedslistens kritik og politik og er også på den måde udadvendt valgkampsaktivitet. Udadvendt mødevirksomhed og annoncering i optaktsfasen kan bidrage til at sætte dagsordener for valgkampen. Muligvis er vi så heldige, at et møde kommer til at ligge midt i valgkampen og supplerer de panelmøder, som gerne er traditionen.

"Banke på" i særlige boligområder kan i opstarten være om afholdelse af et meget lokalt socialrådgiveragtigt møde om kontanthjælp eller ghetto-planen. Under valgkampen drejes det mod: "I sætter dagsordenen" og "kom hen og stem".

Dette er tankerne umiddelbart før et valgkampopstartmøde for Nørrebro-afdelingerne, hvor vi også skal finde ankerpersoner og aktivister til de tre spor. Dette er opfordringen til FU/HB om at sætte gang i produktionen af aktuelle uddelingsmaterialer. Første step: "svaret på en rådden finanssektor: samfundsbank".

Processen om 100 dages-planen

Allan Krautwald,
Svendborg

Nu hvor 100 dages-planen i skrivende stund nærmer til sin færdiggørelse, må det være på sin plads at påpege nogle af de fejl, der er begået undervejs, hvor hver-

ken medlemmer eller partiets ledelse er taget tilstrækkeligt i ed i tilblivelsen.

Det her forløb har været intet mindre end en katastrofe fra dag 1. Jeg sad i den tidligere HB, hvor vi ikke behandlede det inden det blev præsenteret i form af en

trysag på årsmødet og senere via et tillæg til Information. Folketingsgruppen udarbejdede et papir som partiets ledelse HB ikke var inde over inden det blev præsenteret for offentligheden

Først herefter blev der sat en "debat" i gang. Jeg ved godt at meget af det handler om politik, der er vedtaget tidligere, men noget at det skyder ved siden af og en hel del vigtige ting mangler. Der har ikke været seriøs tid til at behandle det, og vi må i det mindste protestere skarpt imod, at noget bliver vedtaget, som ikke i det mindste er grundig behandlet og vedtaget af vores hovedbestyrelse.

Det er udtryk for såvel et bizart som et arrogant forhold til det medlemsdemokrati, som vi bryster os så meget af, men som alligevel ikke bliver taget seriøst.

Derudover har der været en stor usikkerhed om, hvad 100 dages-planen søger at beskrive. Det blev lagt ud som noget EL ville kunne gennemføre på 100 dage, hvis vi havde et flertal. Men eftersom der ikke er meget, der blot dufter af socialisme, ændredes det til det mere diffuse begreb "et progressivt flertal". Alene af den grund har debatten været forkvaklet fra første dag. Og derudover har processen været af en art, som gør det meget svært at tage seriøst. Og endelig, hvorfor skal vi have travlt som mus i barselsrede med at vedtage et 100 punkts program? Det egner sig jo uanset det endelige indhold ikke som valgoplæg. Det gør til gengæld 3-5 hovedpunkter bundet op på en række konkrete udspil. Så lad os dog få udarbejdet et valgprogram, det haster.

Har I hørt om Khavaran-mødrene?

Nahid Riazi,
Amager Vest

I anledning af årsdagen for massehenrettelserne i Iran i 1988

Har I hørt om Khavaran-mødrene? De mødre, som hvert år er mødt op på deres børns gravsted i Khavaran, en ukendt massegrav i udkanten af Teheran. Mødre til 4700 politiske fanger, som blev henrettet i al hast i september 1988 og blev begravet i al hemmelighed. Langt de fleste var under 30 år. Mange havde siddet i fængsel i flere år, andre var allerede løsladt, men blev genindkaldt af efterretningstjenesten kun for at blive henrettet. De blev dømt af de præster, som kaldte sig for dommere ved en islamisk domstol, som højst varede et par minutter, uden mulighed for en forsvarer. De pårørende blev først efter flere måneder informeret om henrettelserne. De fik besked på, at de hverken måtte afholde nogen mindehøjtidelighed for deres kære eller tale med nogen om henrettelserne.

Henrettelserne i 1988 var den anden bølge af massehenrettelser under det iranske islamiske regime.

Ca. 11.000 andre unge politiske fanger, bl.a. børn på 13-16 år, var allerede blevet henrettet i 1980-84, dvs. kort tid efter det iranske regimes magtovertagelse i 1979.

I år er det 30 år siden forbrydelsen mod de 4700 unge politiske fanger fandt sted i Iran. I alle de år er Khavaran-mødrene og pårørende til de politiske fangere i Iran blevet ved med at råbe op om retfærdighed, trods konstante trusler, chikane, vold, forfølgelse og ydmygelse. Khavaran-mødrenes seje kamp har åbnet millioner af især unge menneskers øjne for, hvad der skete i de iranske fængsler i 80'erne. Mange er blevet bevidste om omfanget af det iranske regimes forbrydelser og brutalitet imod en hel generation af unge! De unge, som havde været med til at vælte diktatoren Shahen i Iran og håbede på en bedre fremtid for landet. Khavaran-mødrene fortjener støtte til deres kamp for retfærdighed og retsforfølgelse af dem, som brutalt og koldblodigt slog tusindvis af politiske fanger ihjel, og stadigvæk i dag fortsætter med deres forbrydelser i de iranske fængsler!

Kampen mod "ghetto"-planerne er et must for EL

Hans Jørgen Vad,
aktiv i Almen Modstand – Aarhus

Mange var nok ved at tabe næse og mund efterhånden som de forskellige dele af regeringens "ghetto"-plan begyndte at vise sig. Og ikke mindst så ukritisk, den blev godtaget af det meste af oppositionen.

Bedre blev det ikke, da Aarhus byråd den 19. juni hastevedtog et forlig med en "følgebeslutning" om, at 1000 boliger skal nedrives/omdannes i Århus Vest. Citations-tegnene skyldes det barokke i, at forliget vedtages mindst et halvt år før man kender den lovtekst, man vil "tilpasse" sig.

Jeg vil her ikke gå meget ind i substansen (som blev omtalt i forrige R+G), men blot påpege det absurde i, at "byens vise fædre" (M/K) vil bulldoze 1000 boliger i en tid med boligmangel.

Dertil kommer planernes utilregnelige "ghetto"-kriterier, som fx rammer en velfungerende, århusiansk boligafdeling, der lige er blevet nyrenoveret for millioner.

Selv de mest loyale socialdemokrater står af, når de hører, at et par arbejdsløse fra eller til her afgør, om 60 % af boligerne her

skal rives ned eller omdannes.

Det er bare for skørt, så derfor kan jeg godt forstå, at Århus-borgmesteren havde travlt med at få byrådet bundet op på et forlig lige før sommerferien. Inden nogen kunne nå at tænke sig om – eller have plads til en debat.

29.09-demoer med bred opbakning – første step af tre

Vi havde "Almen Modstand"-demoer i tre byer – og en betydelig bredde i opbakningen. I Århus med støtte fra tre toneangivende fagforeninger og flere boligafdelinger end forventet. Og endnu flere har vedtaget protester mod forligene. Det var et vigtigt første step.

Det næste step bliver protester og aktiviteter frem mod selve lovvedtagelsen, som kan ske i december, hvis det ikke lykkes for os at bremse den. I denne fase får vi ekstremt meget brug for ELs samlede opbakning på alle niveauer – især fra Folketingsgruppen. Og selv om det ikke lykkes at stoppe lovgivningen, har vi et tredje step: Nemlig at føre valgkamp på, at loven må ruller tilbage.

Vi har samlet et stort ansvar – men også store muligheder.

nyttelse af verdens natur. Danmark er også overbefolket og vi forbruger i forvejen langt mere end hvad det økologiske råderum tillader.

Menneskene bruger og modificerer for tiden 75% af Jordens landareal. I dag forsvinder dyre og planterarter 1.000-10.000 hurtigere end før industrialiseringen. Mindst 5 arter om dagen, imod naturligt 2 om året. 20-30 % af arterne er udryddelsestruede. Det er vores forpligtelse at gøre noget. Jvf. FN's verdensmål.

Vi må stoppe med at spille barmhjertige samaritanere. Flertallet ønsker en restriktiv migrati-

onspolitik. Overlad pladderhumanismen til de radikale, Alternativet, præsterne, DI m.fl.

Når vi afklare hvad der skal til for, at vi trækker tæppet væk under Mette Frederiksen, kan vi bruge formålsparagraffen: "Enhedslisten vil arbejde for skabelsen af et socialistisk demokrati i Danmark og internationalt". Det handler ikke så meget om velfærd, men mere om hvem der har magten i samfundet. Som følge heraf kan en af stregerne gå ved privatiseringer, hvor S ofte har ført borgerlig politik.

(fork. af red.)

Medlemstal

Enhedslisten havde den 11. oktober
9.076 medlemmer.



Repræsentantskabsmøde i Enhedslisten i Region Hovedstaden

4. november. Det Grønlandske Hus, Løvstræde 6, København

Tilmelding på: hovedstad@enhedslisten.dk (senest 26. oktober kl. 12). Se program på: hovedstad.enhedslisten.dk



Aktivistfabrikken '18

27.-28. oktober. Kolding

Enhedslistens aktivistfabrik byder på et væld af workshops med fokus på aktiv handling. Læs mere på org.enhedslisten.dk/kalender/aktivistfabrikken.

Hovedbestyrelsen rammer vist skævt

Øivind Larsen,
Kerteminde

HB meldte for nyligt ud: Enhedslisten vil kun indgå i det parlamentariske grundlag for en regering, hvis den har givet konkrete tilsagn om en klart mere solidarisk, grøn og humanistisk politik inden for de fire områder – velfærd, fattigdomsbekæmpelse/større lighed, klima/miljø og udlændinge/integration.

Hvis det grønne er vægtet med 25%, så er det alt for lidt. Der er brug for, at EL giver grønne målsætninger prioritet over alt andet.

Mht. fattigdom så er det generelt ikke påkrævet, at mennesker på overførselsindkomst (som jeg selv) får adgang til øget forbrug. Der er brug for at de velhavende afleverer meget mere til fællesskassen og disse midler bruges på naturgenopretning. Tilbagegangen i artsantal skal standses. Langt hurtigere omlægning til økologi, udfasning af fossile brændstoffer og naturbevarende projekter i tredieverden kunne være gode opgaver.

Der er intet grønt perspektiv i, at befolkningsmasser forskyder sig. Det medfører blot mere overud-



ENHEDSLISTEN

KULTURSTAFETTEN:



Foto: Michael Stub

LYDEN AF EN VERDENSARV

Jeg vil fortælle om et af mine egne projekter: teaterkoncerten "KLINT 2 – Lyden af en Verdensarv". Den spillede i august i et enormt, pyramideformet lagerrum i Boesdal Kalkbrud ved Rødvig.

Lene Vestergård,
skuespiller, instruktør og dramatiker

Perkussionist og komponist Birgit Løkke og jeg havde i årevis ønsket at bruge Boesdal-pyramidens enestående akustik til 'noget' med stemmen i centrum.

Ideen til indholdet kom i 2014, da Stevns Klint blev optaget på UNESCOs liste over verdensarv på grund af en grå stribe i klinten, der adskiller kridttid og tertiærtid. Det tynde lag indeholder aske fra meteornedslaget, der for 65-66 millioner år siden udslettede over halvdelen af alle livsformer på jorden. Udslettelsen gav plads til, at små pattedyr kunne udvikle sig.

Det drama, i den bygning, gav vi os i kast med uden anelse om, hvilken form, vi arbejdede henimod. Det blev til KLINT i august 2016. Vi udviklede materialet til KLINT 2 i år.

Voksede frem i et netværk af samarbejder
Tekst og musik blev til i vekselvirkning mellem videnskab og æstetiske greb, mellem geologer

og kunstnere. Korsangere meldte sig i en blanding af interesse for naturen lokalt, specialviden om geologi og mod på iscenesat, nyskrevet kormusik. En lokal skulptør gjorde klintens materialer til et unikt instrument. Foreninger, organisationer og enkeltpersoner bød ind med viden og arbejdskraft, og de udvidede projektet med verdensarvs-aktiviteter rundt om forestillingen. Lokalt erhvervsliv bidrog med funktioner og materialer. Kommunen bakkede op sammen med private fonde. Professionelle sangere, teknikere og dirigenten indgik i nye relationer.

Birgits og min idé om et scenisk musikværk om 100 millioner års geologi voksede til en samskabelse, som ingen kunne forudse. Publikums reaktioner har bevæget sig om livets sårbarhed. Om ansvar. Om selv at være geologi.

Uddrag af brev fra en tilskuer:
"TAK for [...] bekræftelsen af, at scenekunsten i kombination med en sfærisk, undervandsagtig musik stadig er i stand til at gribe os og formidle selv det mest udsigelige, så det giver mening."

TRE TING, DU KAN GØRE I OKTOBER OG NOVEMBER

● **Kom med til Aktivistfabrik '18.** Den byder på et væld af workshops med fokus på aktiv handling. Det foregår 27.-28. oktober i Kolding. Læs mere på org.enhedslisten.dk/kalender/aktivistfabrikken.

● **Deltag i Enhedslistens faglige landskonference 10.-11. november.** Her får du en status på det faglige arbejde og kan deltage i en masse spændende, faglige workshops. Vi tager også et kig ud i verden og på de kommende valgkampe herhjemme. Læs mere på faglig.enhedslisten.dk.

● **Giv et bidrag til Enhedslistens valgkamp.** Du kan f.eks. støtte med 1. kr. om dagen (org.enhedslisten.dk/1krone). Du kan også støtte med et engangsbeløb (org.enhedslisten.dk/givbidrag).



PurePrint® by KLS – Produceret 100 % bionedbrydeligt af KLS Grafisk Hus A/S



EU-artikler er støttet af Europa-Nævnet.